

personligt perspektiv på det
offentliga rummet.

ETT EXAMENSARBETE AV:

ELIN SAMUELSSON

Institutionen för stad och land, Sveriges lantbruksuniversitet 2010

Titel:

JAG OCH TENSTA,
personligt perspektiv på det
offentliga rummet.

Ett självständigt examensarbete inom ämnesområdet
landskapsplanering av Elin Samuelsson.
Institutionen för stad och land,
SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, Ultuna

Handledare:

Petter Åkerblom

Examinator:

Ylva Dahlman

Engelsk titel:

Me and Tensta, a personal perspective of public space.

Examensarbetets omfattning och nivå:

30 hp, Avancerad D.

Kurskod:

EX0123

Nyckelord:

Landskapsarkitektur.

Tidsperiod:

avslutat januari 2010

Kontaktuppgift:

elin.samuelsson@gmail.com

Tack

Tommy.

Under uppbyggnad, Haags strandpromenad.

En mörk stam och en ljus stenmur, Frankrike.

Tillfällig fikaplats, Haag.

GILLABILDER

Skuggor en sen promenad, Alvik, Stockholm.

INLEDNING

Jag går ofta samma promenad. En tidig novembermorgon lägger jag märke till den första frosten på gräset och det gör mig glad. Sent på kvällen två månader tidigare tyckte jag om skuggorna på marken när gatubelysningens ljus silats av löven. Promenaden är densamma men upplevelsen skiftar i karaktär efter väder, ljus och årstid.

I mitt yrke inventerar, analyserar och gestaltar jag det offentliga rummet. Mitt examensarbete är uppbyggt efter samma mönster och har till syfte att ge förslag på hur den offentliga miljön kan förbättras i Tensta. Upprustningsförslag som om de skulle genomföras skulle påverka många människors närmiljö.

Förslagen skulle bli en del en annan persons kvällspromenad, bli ett barns uppväxtmiljö och bli han på våning sjus

ständiga utsikt. Jag känner mig tveksam till att en miljö på ett rättvist sätt kan bedömas under ett fåtal timmar i ett platsbesök där syftet är att skaffa sig tillräcklig beslutsunderlag för att föreslå stora förändringar. Ibland kan kanske den största kvaliteten eller bristen vara gömd för förstgångsbesökaren men självklar för en som brukar miljön dagligen.

I mitt examensarbete vill jag utforska Tensta ur en personlig synvinkel och med upplevelsen i fokus. Jag vill söka efter kvaliteter, önskningar och eventuella brister som är osynliga vid en dagsinventering. Hur inventerar och värderas svårångade kvaliteter som inte låter sig mätas eller räknas? Hur värderas tystnad, en ljusväxling, en reflex i vattnet som ännu inte har hunnit torka till i en landskapsanalys? Om möjligt vill jag förstå Tensta på det sätt som en boende gör för att på ett lyhört sätt föreslå förändringar. Jag har som själv ingen personlig relation till Tensta och ser det som en fördel för att förutsättningslöst kunna utforska området.

Utsikt från ett tåg, Katrineholm-Stockholm.

Sol och ränder, Kristineberg, Stockholm.

Soptunnor, Nordmalinge.

Gatulykta och träd, Norrmälarstrand, Stockholm.

Campingstugor, Nordmalinge.

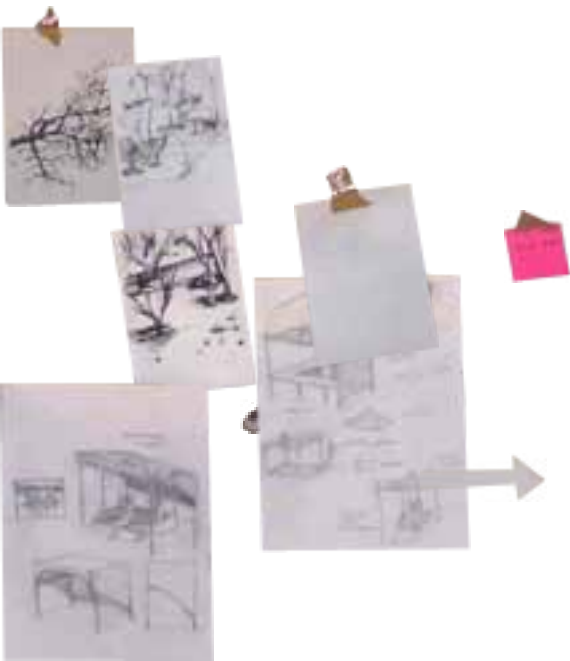
En röd stuga i Stockholm, Rålambshov, Stockholm.

Kaffe på macken, Thorildsplan, Stockholm.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

Sammanfattning:	sid 1
Bakgrund:	sid 2
Syfte och mål:	sid 3
Avgränsning:	sid 5
Målgrupp:	sid 5
Referenser:	sid 6-7
Metod:	sid 8
Läsanvisning:	sid 9
En första resa:	sid 11-14
Deltagande observationer:	sid 15-26
Planerade promenader:	sid 27-34
Omvärlden:	sid 35-40
I skuggan av Tensta:	sid 41-52
Vardag:	sid 53-64
Att susa förbi ett vattentorn:	sid 65-67
Diskussion:	sid 68-69
Referenslista:	70

SAMMANFATTNING

Näst längst ut på blå linje ligger Tensta. Det tar 19 minuter med tunnelbanan från t-centralen och under några månader åkte jag till Tensta ett tjugotal gånger. Jag deltog i läxhjälp, var på politiska möten, gick nattvandringar och plockade skräp. Besöken dokumenterades med anteckningar, skisser eller fotografier och är en del av examensarbetet "Jag och Tensta, personligt perspektiv på det offentliga rummet".

Arbetet mynnade ut i tre upprustningsförslag till Tensta centrum, alla med utgångspunkt från olika slutsatser och iakttagelser som kom fram under min vistelse i Tensta. Genom att lägga stor tid på inventeringsskedet och platsbesök ville jag om möjligt få fram dolda kvaliteter och brister med fokus på upplevelse och önskningar snarare än mer mätbara fakta.

Examensarbetet har varit processorienterat vilket gjorde att jag från början inte visste vilken väg de olika inventeringsbesöken skulle ta eller i vilken skala slutresultatet skulle te sig.

Det första förslaget "*I skuggan i Tensta*" består av elva väderskydd placerade centralt i Tensta. Väderskydden kan användas till torghandeln, som sittplatser och när de inte används fungerar de som en del av belysningen av centrum. Väderskydden är utformade med ett stormönstrat tak vars skuggverkan syftar till att ge en illusion av att sitta under ett fruktträd, en kvalitet som idag saknas i Tensta.

I det andra förslaget "*Vardag*" bearbetas Tenstas park- och infrastruktur på ett mer påtagligt sätt. Huskroppar rivs, motorvägen lyfts och marken modulleras om. Förslaget innehåller ett nytt parkstråk och torg för att tillgodose behovet av en gemensam träffplats och för att stärka Tenstas identitet som sportcentrum.

Det sista förslaget "*Att susa förbi ett vattentorn*" handlar snarare om att förbättra omvärldens och främst bilistens intryck av Tensta än att upprusta miljön för de boende. Förslaget består av en ny användning och renovering av Tenstas tydligaste landmärke, vattentornet.

Tensta från E18 på sommaren 2009. Foto: Holger Ellgaard. Källa: www.wikipedia.se 091205

Tensta på vintern 1971. Källa: www.wikipedia.se 091205

Stockholm Tensta centrum. Källa: www.wikipedia.se 091205

BAKGRUND

Vår bild av ett område kan ibland vara begränsad till kortfattade och generella beskrivningar med internet som den snabba vägen till information. Även om vi förstår att verkligheten är mer komplex kan klichébilden prägla våra förväntningar på hur ett område ser ut, vilka behov som finns och vad vi förväntar oss vid ett besök. Här följer en obearbetad faktahämtning från hur Tensta skildras enligt Wikipedia, den enkla fakatasökningen och andra träffen på sökordet "Tensta" (källa: www.google.se 091205):

"Tensta:
Bildad 1967
Kommunområde Västerort
Stadsdelsområde Spånga-Tensta
Församling Tensta församling
Antal invånare 17 281 (2008)

Tensta är en stadsdel i Västerort inom Stockholms kommun, på södra Järva, med 17 281 invånare (2008), varav 85,9 % har utländsk bakgrund. Stadsdelen gränsar till Akalla, Husby, Rinkeby, Bromsten, Solhem och Lunda samt till kommundelen Barkarby i Järfälla kommun.

Historia
Namnet antas härstamma från orden tena (en sorts fiskeredskap) och sta (inhägnat område). Byn Tensta är första gången omnämnd 1539 då den bestod av två gårdar, båda ägda av Spånga kyrka.

1965 köpte Stockholms stad marken från militären och en generalplan togs fram för Järvafältet. Tensta uppfördes i samband med miljonprogrammet. 6200 bostäder byggdes mellan 1966 och 1972 och den första inflyttningen skedde 1967. 1969 uppfördes småhus i kvarteret Sörgården. Den västra delen av Tensta heter Hjulsta.

Tensta idag

Tensta har två tunnelbanestationer, Tensta station och Hjulsta station. Trångboddheten är dubbelt så stor i Tensta jämfört med riksgenomsnittet (3,3 boende per bostad mot riksgenomsnittet på 1,6). Kriminaliteten anses hög.[källa behövs]

I augusti 2006 ägde utställningen TenstaBo 06 rum. Tensta är känt för sin Konsthall. Tensta marknad som arrangeras varje år brukar locka många besökare till Tensta.

I Tensta finns en boxningsklubb som har skolat flera unga duktiga boxare. Boxningstränaren Fabrizio Nieva deltog i OS i Atlanta 1996.

Vid Kämplingebacken har Stockholms Stadsmuseum en museilägenhet inredd med originalinredning från det sena 1960-talet.

Skolor:

Bussenhusskolan
Elinsborgsskolan
Enbacksskolan
Gullingskolan
Tensta gymnasium
Västerorts vuxengymnasium "

Källa: www.wikipedia.se 091204

TENSTA
ENLIGT
WIKIPEDIA

SYFTE OCH MÅL

Syftet med det här examensarbetet är att göra förslag till förbättringar av den yttre miljön i Tensta centrum. Som beslutsunderlag för upprustningsförslagen ska arbetsområdet inventeras på dolda och uppenbara kvaliteter och brister.

Inventeringen ska fokusera på hur miljön upplevs och beskrivs utifrån en personlig synvinkel. Med det menar jag att inventeringen ska kartlägga abstrakta egenskaper som vilken stämning en plats inger en förstagångsbesökare, förutfattade mentala bilder boenden brottas med eller identitetsskapande aktiviteter att associera till Tensta.

Målet är att arbetet ska leda fram till konkreta förslag till upprustningar av den yttre miljön i Tensta. Ett annat mål är att pröva och att beskriva tre okonventionella analysmetoder.

Min första fråga blir då; Hur kan man inventera sådana kvaliteter och svagheter i den offentliga miljön som inte inryms i en landskapsanalys, växtinventering eller befolkningsstatistik? Vilken relevans får resultatet?

För att resultatet av en sådan inventering ska bli användbart måste jag svara på frågan: Hur kan man förmedla/visualisera en stämning eller upplevelse?

Arbetet är processororienterat och medvetet subjektivt. En frågeställning blir då; Kan ett förslag med utgångspunkt från den egna upplevelsen bli för personligt och förlora kvaliteter som är allmängiltiga?

Nyckelord under arbetet har varit individen och det offentliga rummet, den personliga upplevelsen, önskningar, stämning, tid och vardag.

Tensta och Sverige, Bildkälla: http://www.tidoslott.se/index_sv-filer/innehall/Sverige_karta-filer/sverige-kartan.jpg

Restid blå linje 10, T-centralen- Tensta: 19 minuter.
Källa: www.sl.se 100102

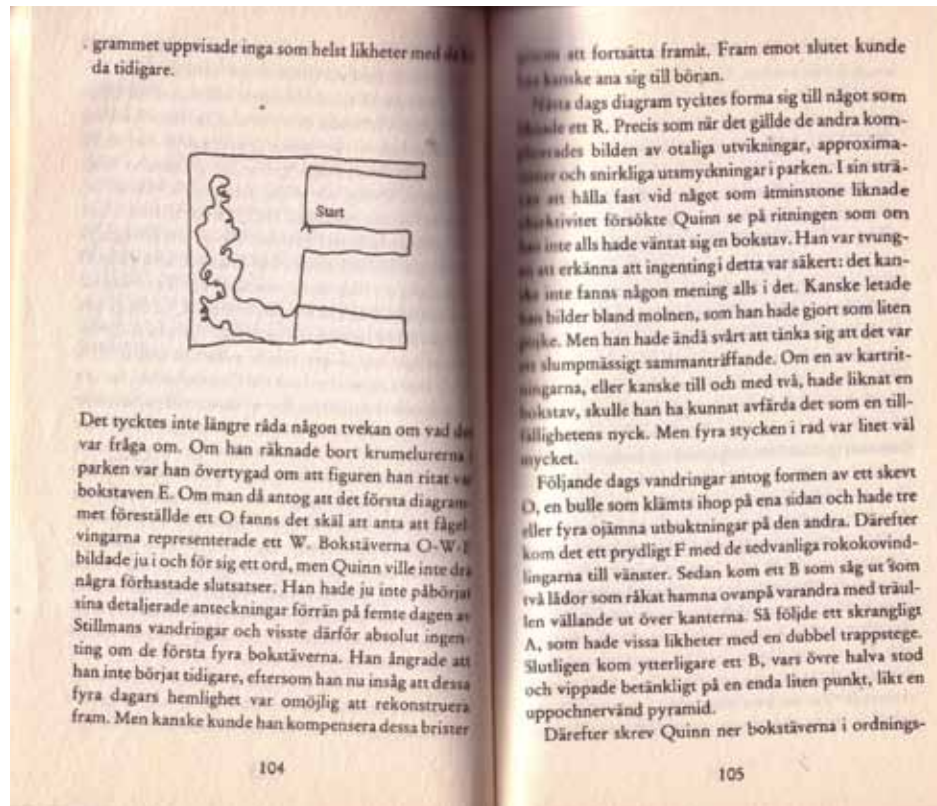
Valt arbetsområde med Tensta centrum markerat i rött.

AVGRÄNSNING

Geografiskt begränsas arbetet till en central del av Tensta, som innehåller flera olika komponenter av stadsbyggnad till exempel infrastruktur, bebyggelse och offentlig mark. Inventeringsdelen avgränsas i tid till tre månader under 2004. Tidsbegränsningen innebär att årstidsväxlingarna inte fullständigt att återspeglas.

MÅLGRUPP

Slutresultatet vänder sig till berörda personer på institutionen för stad och land, SLU, Ultuna och planerare på stadsbyggnadskontoret i Stockholm som är intresserade av en alternativ utformning av Tenstas offentliga miljö. I en eventuell fortsatt process vore det roligt och nödvändigt att få de boende i Tenstas åsikt om förslagen men rapporten i sin nuvarande form är inte anpassad till en bra läsbarhet för allmänheten.

Utöver nedan nämnda referenser har New York trilogin av Paul Auster inspirerat mig till inventeringsmetod 2 Bredvid ett uppslag ur Paul Austers roman (för utveckling av metoden se sid 30.)

REFERENSER

"I don't consider myself a storyteller. But if I reach into my coat pocket, I'm likely to find scraps of notes, a ticket stub from a concert, ATM statements, bibliographic references for this book, phone numbers, a map (of Boston) from a spring field trip, a frayed napkin-each piece an unlikely memento recalling a time, an event, or a place. The contents of coat worn less frequently seems to span longer time frames. From this partial anthology, edited as much by chance as by intention, I can begin to reconstruct the various narratives that cohere around this life."

Journal entry, march 17, 1996, M. Pottleiger. (Källa Landscape narratives, design practices for telling stories, Matthew Pottleiger and Jamie Purinton.)

Citatet är hämtat från en bok som behandlar ämnet om hur en plats beskrivs och hur man vid förändring ska kunna ta hand om dens inneboende historia. Fragment ska samlas, ett pussel ska läggas för att så småningom bli en upplevelse, en minnesbild, en ny berättelse. Lokal tradition omstöps för att passa dagen behov, historiska landskap återskapas och borden bjuds in för att ladda platser med nya historier.

Som teoretisk referens till mitt arbete har jag använt mig av boken "Tales of the field" on writing Ethnography av John van Maanen. (Utgiven av The university of Chicago press, Chicago 1988).

John van Maanen beskriver hur insamlat material inom ämnet etnografi presenteras i skriftlig form. Trots att boken är inriktad på etnografi går det att dra paralleller

till inventeringar som görs för att få besluts- och programunderlag inom ämnet landskapsarkitektur. Inventeringar och platsbesök ska i båda fallen tjäna till en ökad förståelse för andra människors verklighet och identifiera vad som särskiljer den från andra. En central fråga som diskuteras i boken är hur den som gjort studien ser på sin egen roll. Maanen går så långt i sitt resonemang att han menar att det vore intellektuellt omoraliskt att inte se till det subjektiva i en skriven text när en tredimensionell verklighet omvandlas till ord. Sättet att skriva rapporter på begränsas av akademiska konventioner, projektets tidplan och budget men John van Maanen identifierar tre olika huvudgrenar i rapportskrivning.

REALISTISKA RAPPORTER

Realistiska rapporter är faktopäckade texter och det mest konventionella presentationssättet. Ett utmärkande drag för texterna är författarens frånvaro. Personer eller fenomen som studerats framställs i all tydlighet medan iakttagaren försvinner bakom fakta. Genom att ta bort jaget blir läsaren mindre medveten om att författaren till rapporten har varit subjektivt deltagande i studien genom sitt lyssnande och iakttagande. Resultatet redovisas som om det vore en objektiv studie. Realistiska rapportförfattare tar ofta avstånd från det som de återger genom att ta på sig en institutionell röst där de med sin akademiska skolning ser förmögna att återge verkligheten objektivt. Presentationen av författaren består ofta av kortfattade fakta som på vilken plats författaren befann sig, hur länge och vilken strategi som personen använts sig av. Realistiska återberättelser har ofta dokumentär karaktär med fokus på detaljer i vardagslivet medan upplevelse och erfarenhet lämnas åt sidan.

BEKÄNNANDE RAPPORTER

Bekännande rapporter tar hänsyn till en mängd olika faktorer vid skildring av en komplex omgivning. Till skillnad från realistiska redovisningar är bekännande rapporter personliga. Sättet att redovisa kan ses som ett svar på en ökad social medvetenhet. Den som gjort studien tydliggör sin egen roll och ansvar och vill på så sätt förhålla sig mer respektfull mot sin omgivning. Rapporterna innehåller ofta författarens egna iakttagelser och tankar. Det finns en oro att godtyckliga slutsatser ska legitimeras när akademisk trygga och beprövade sätt att skriva överges. Det finns inte alltid en motsättning mellan de olika sätten att skriva på utan dokumentära/ realistiska element förekommer ofta i så kallade bekännande rapporter.

IMPRESSIONISTISKA RAPPORTER

Impressionistiska rapporter är texter som till största del är baserade på intryck. Sättet att återberätta är ofta dramatiserat och är vanligare i muntlig än i skriftlig form, ofta i informella sammanhang som i samtal mellan kollegor, vänner eller studenter och är mer förekommande i skönlitteraturen än inom forskningsrapporter. Återberättelsen handlar ofta om vad som hände vid en given tidpunkt ur ett personligt perspektiv. Händelsen återberättas i en dramatisk form med inslag av både subjektiva och objektiva fakta. Dramaturgin prioriteras framför de exakta fakta som texten baseras på. Tanken är snarare att förmedla det upplevda, vad fältarbetaren såg, hörde och kände snarare än att presentera fakta. Det som egentligen presenteras är inte en heltäckande världsbild utan snarare fragment som förmedlar en stämning eller en händelse. Sättet att återberätta tror Maanen är det som möjligtvis ligger närmast den egentliga sanningen om hur individuellt, kaotiskt fragmentariskt en organiserad värld kan te sig.

Boken avslutas med en kortfattad beskrivning av ytterligare varianter på rapportskrivning. Kritiska rapporter som ofta innehåller politiska och socialt ställningstagande. Formella rapporter med stora analytiska ambitioner där arbetet teoriserar och avslutningsvis litterära rapporter som är en blandning av journalistisk och skönlitteratur. I sin slutdiskussion menar Maanen att hur ett fältarbete bearbetas och presenteras är lika viktigt som själva arbetet i sig. Inventeringen och platsbesöket är utom kontroll för den som gör studien och fullt av kaos och oförutsägbart medan skrivbordsarbetet är ett tillfälle att hitta en balans mellan det betraktade och betraktaren.

Olika sätt att skriva tjänar olika syften och attraherar olika läsare och målgrupper men oavsett vilken genre en rapport tillhör bör den kunna besvara följande frågor enligt Maanen:

Vilka förkunskaper har fältarbetaren om det som ska studeras?

Vilka är fältarbetarens egna intressen med studien?

Vilket är tillvägagångssättet?

Hur har fältarbetaren agerat mot de andra närvarandena?

Vilken typ av relation utvecklades?

Hur är data insamlat?

På vilka fakta är slutsatserna baserade?

METOD

METOD

Arbetet har varit processorienterat vilket har inneburit att utfallet av ett skede har fått påverka nästkommande. Varje del av processen har bestått av inventering, analys och resultatredovisning. För att komma åt den subjektiva upplevelsen av en plats har jag använt mig själv som referensperson samtidigt som jag har försökt vara så lyhörd som möjligt för andra människors upplevelser och tankar.

INVENTERING

Fokus och en större del av arbetstiden har ägnats åt förstudier/inventeringar. Olika sorters inventeringar har genomförts för att lära känna arbetsområdet på ett sätt som en endagsinventering inte gör. Jag har strävat efter att vara så uppmärksam som möjligt för att uppfatta önskningar, kvaliteter och brister som finns under den uppenbara ytan. Inventeringsskedet har i stor utsträckning gått ut på att använda miljön på ett sätt som liknar brukarens genom att till exempel nattvandera eller besöka höstmaknaden. Jag har skrivit ner, fotograferat eller tecknat vad jag har sett, påståenden jag har hört och vad jag har gjort. Varje skede har avslutats med ett beslut om vad nästa inventering ska innehålla.

Här följer en sammanfattning hur metoden utvecklades:

INVENTERINGSSTEG 1: EN FÖRSTA RESA

Platsbesök, en första förutsättningslös resa där jag dels i text och bild dokumenterade mitt första intryck och dels beslutade hur jag skulle starta inventeringen.

INVENTERINGSSTEG 2: DELTAGANDE OBSERVATIONER

Det första besöket lämnade mig med en känsla av främlingskap och osäkerhet. Som konsekvens av det bestämde jag mig för att under en månad delta i alla de möten, aktiviteter och visningar som var öppna för allmänheten. Det resulterade i att jag deltog i läxhjälp, höstmaknader, nattvandringar och olika möten. Ett möte med starkt främlingsfientliga inslag fick mig att känna mig mer hemma i Tensta än på Sveavägen och jag avslutade inventeringssteg "Deltagande observationer".

INVENTERINGSSTEG 3: FÖRUTBESTÄMDA PROMENADER

Tensta kändes bekant och tryggt. Jag bestämmer mig för att utforska området utifrån hur jag vanligtvis kartlägger ett område; genom att ta promenader. Inventeringssteg 3 innebär att på ett systematiskt sätt gå olika promenader. Jag gick fyra promenader enligt förutbestämda vägar. Syftet var dels att utforska hur begränsande trafiksepareringen var och dels att samla intryck från skilda delar av Tensta. För att se hur det fungerade att gå från en bestämd punkt till en annan hämtade jag inspiration från en karaktär i Paul Austers roman "New York trilogi". Romanfiguren kan utan problem skriva stora bokstäver på en karta och röra sig efter dem på Manhattan.

INVENTERINGSSTEG 4: OMVÄRLDEN

Inventeringarna hittills har lämnat mig med ett intryck att omvärldens negativa bild av Tensta påverkar dem som bor där i stor utsträckning. Därför behandlade inventeringssteg 3 hur Tensta att skildras av omvärlden och vilken bild media ger. Jag bestämde mig för den informationskanal som jag använder mig av mest: radio. Vid en nyckelordssökning 041025 på Tensta fick jag upp ca 40 inslag på Sveriges Radio. Jag lyssnade igenom inslagen, gjorde små collage och antecknade vad jag hörde.

ANALYS/SLUTSATS:

Bearbetningen av det material som kom fram har skett successivt under hela processen. Efter varje skede har jag samlat ihop de slutsatser, påståenden och iakttagelser som skulle kunna användas i ett upprustningsprogram av Tensta.

LÄSANVISNINGAR

Arbetet är indelat i tre delar: inventeringsmetoder, upprustningsförslag och diskussion. Inventeringarna delas in i tre olika skeden. Varje inventeringsskede avslutas med en analys- och slutsatssida, med iakttagelser och beslut om hur processen ska gå vidare. Slutsatserna sammanfattas med en symbolbild och ett nyckelord. Inventeringarna är collagemässigt redovisade och ibland med strömmande text. Sättet att redovisa kan till viss del ske på bekostnad av läsbarheten. Tanken är snarare redovisa ett minne eller en känsla av vad som jag hänt snarare än att återge ett exakt referat.

Efter inventeringarna följer två upprustningsförslag och en idéskiss. Förslagen beskriver först vilka slutsatser de grundar sig på, sedan målsättning med förslagen och slutligen redovisas planer, perspektiv och detaljer.

I diskussionsdelen följs problemformuleringar kring arbetet upp och ett kritiskt resonemang förs kring de olika idéförslagen.

Om inte annat anges är bilder och skisser tagna eller gjorda av mig.

INVENTERINGSTEG 1

En första resa.

En inplastad bukett med rosa blommor.

En första resa och jag har nästan inget med mig. Sitter på tunnelbanan och det är måndag. Fyra eller fem klipp på remsan och Tensta verkar avlägset. Jag är på väg och jag undrar hur det ska gå. Kanske borde jag passa på att handla. Undrar var folk är någonstans. Borde kanske ha haft bättre underlag med mig. Tunnelbanan är inställd. Problem med strömförsörjningen säger högtalaren. Promenerar till Slussen. Jag går ner i tunnelbanan. Strömmen fungerar. Åker till T-centralen. Blå linje. Blå station. Blåa säten. Tensta ligger näst längst ut på linjen. Rådhuset. Fridhemsplan. Vad ska jag titta på? Husen. Parken. Den offentliga miljön skrev jag i utkastet. Vad menade jag med det? Förutsättningslöst. Obegripligt. Stadshagen. Husen är kanske kvarteren. Vad kan jag? Borde nog ändå ha haft med mig en karta. Västra skogen. Fler går på. Jag känner ingen från Tensta. Eller kanske en från mitt gamla jobb. Huvudsta. En tom station snär som på en kvinna med prickig väska med trähandtag. Vart ska de som sitter i samma vagn som jag? Ska vi alla till Tensta? Nu är det snart lunch. Borde kanske äta lunch i Tensta. Vreten. Kvinnan med väskan går av. Ingen går på. Vi är fortfarande under jord. Kanske förstår jag bättre när jag kommer upp i Ljuset. Sundbyberg centrum och byte till Bålsta. Hoppas att jag är på rätt tunnelbanelinje.

Fler går på. Fler går av. Snett mitt emot mig sitter nu en man med dragväska i blå nylon och inplastad bukett med rosa blommor.

Tar en bild av buketten. Vem ska han ge den till? Kanske är den till honom själv. Han ska kanske till Tensta. Flickan längre bort talar i telefonen. Det har hon gjort länge. Rissne. Blombuketten stiger av. Det tunnas ut i vagnen. Skrev vardag i programet. Varför inte helg?

Två nya medpassagerare pratar. Rinkeby nu. Ska vi aldrig upp i luften? Samma utsikt. Samma vagn. Nästa station Tensta. Kvinnorna skrattar åt hallåans uttal. På stationen har de ritat gröna granar och älgar. Ser en uppmaning på väggen. Till dem som väntar. Mitt första intryck av Tensta:

Det luktar tunnelbana och rulltrappan är lång. Äntligen är jag uppe i Ljuset. Det står Tensta centrum med stora röda bokstäver.

HÄR ÄR TENSTA.

Frukt- och torghandel. En öppen yta. Frukten är billig. Trädrader och bänkar. Det blåser lite och jag känner mig blyg. Gör jag fel? Bestämmer mig för att sitta på en bänk en stund. Folk rör sig över ytan. Cyklar och går. Plastpåsar, barnvagnar och korgar. Många har sjal. Många talar språk som jag inte förstår.

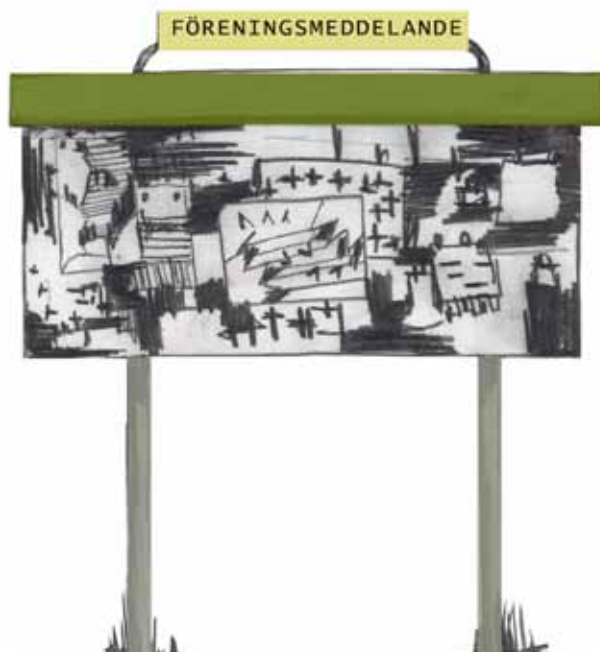
Betongplattor. Pilar i fint skick. Fasader blir rum. Hur länge ska jag sitta här? Jag ser många skyltar. Det är vardag. Jag känner mig glad. Solgrått och moln. Kyckling. Chorizo. Vitkål. Torghandeln går bra. Jag har bara rört mig hundra meter från tunnelbanan. Coca-cola och rabatter. Vad tror jag ska hända? Vad är jag ute efter? Ljud av steg. Prassel. Mummel. Vagnar som dras. Det är tystare här. Borde nog köpa SL-kort om jag ska åka ofta hit. Undrar vart människorna som jag ser är på väg. Folk på bänkarna byts ut. En del sitter kvar. Jag börjar frysa. Folk möts. Pratar. Sitter. Gestikulerar. Många verkar glada. Vad tycker de i sjal om mig? Jag passar kanske inte in. Jag behöver inte veta allt nu. Det ordnar sig. Tar i hand. Jag förstår inte språken som jag hör. Försäljningen fortsätter. Bänkar. Lä. Jag reser mig. Går.

Vet inte vart jag ska. Jag går in i Tenstagången. Här är det mycket folk. Myller och surr av en fläkt. Jag fortsätter på måfå. Går på gator. Viker av och viker av igen. Höst och löv. Buskage med fågelljud. Små ytor med träd. Går i cirklar. Jag bestämmer mig för att gå från centrum. Går över en viadukt. Det luktar barr och det susar i tallarna. Kommer till fler bostadshus. Lekplatser och parkeringar. Fler fåglar och någon röker en cigarett på sin balkong. En kvinna går hem. En man slänger en påse med sopor.

Ser neddragna persienner, vändplaner och säckgator. Barn och lek hörs på avstånd. Går vidare. Går i en ny cirkel. Går framåt. Hamnar på en höjd. Utsikten är fin. Ser hus i betong och röda hus och en kyrka och träd och gräs och vägar. Kommer fram till en kyrkogård. Möter en skylt. Spånga. Jag har gått för långt. Jag vänder. Skolbarnen är på väg hem. De talar svenska. Ali, om du inte stannar... Ali om du inte stannar du får polisanmälning och hemringning. Tänker på att jag borde samla fler fragment. Börjar bli trött i benen. Börjar bli trött i fingrarna. Det är svårt att anteckna och gå. Går över viadukten en gång till. Hör musik från ett öppet fönster. Det låter fint. Går in i en affär. Tänker att det kanske räcker. Jag är tillbaka i centrum. Samma människor verkar sitta kvar på bänkarna. Eller känner jag inte igen dem? Handlar mat. Får lust att köpa andra varor än jag brukar. Jag går till tunnelbanan. Klippen på remsan räcker inte. Fyra eller fem klipp är mycket. Mannen bakom glasrutan är vänlig, men tar inte kort.

Jag tvärsar torget en gång till och tar ut pengar. Köper en ny remsa och mannen bakom glasrutan skrattar. Är tillbaka i vagnen. Tunnlarna och utsikten är samma som förut. Jag åker från Tensta.

Anslagstavlor söks igenom för att leta efter inbjudningar och möjliga aktiviteter

SLUTSATS:

Tensta känns främmande och jag bestämmer mig för att lära känna Tensta lite bättre. För att kunna genomföra arbetet måste jag skaffa mig en personligare relation till Tensta.

IAKTAGELSER:

Torghandel ger ett starkt första intryck och jag får lust att köpa annan mat än vanligt.

Jag känner mig främmande. Tensta är till för dem som bor där.

BESLUT:

För att motverka min känsla av främmandeskap och lära känna och förstå Tensta bättre bestämmer jag mig för att delta i alla aktiviteter som jag som besökare bjuds in till under en månad. Jag inventerar arbetsområdet i Tensta på lappar och deltar efter det i alla aktiviteter som jag inbjuds till under en månads tid.

Inventeringen resulterade i att jag deltog i läxhjälp, höstmarknader, nattvandringar och olika möten. Inventeringssteget blir en dokumentation av Tensta utan förkunskaper; "Deltagande observationer".

DELTAGANDE OBSERVATIONER

Inveteringssteg 2

2004-10-04

efter stenar har kastats

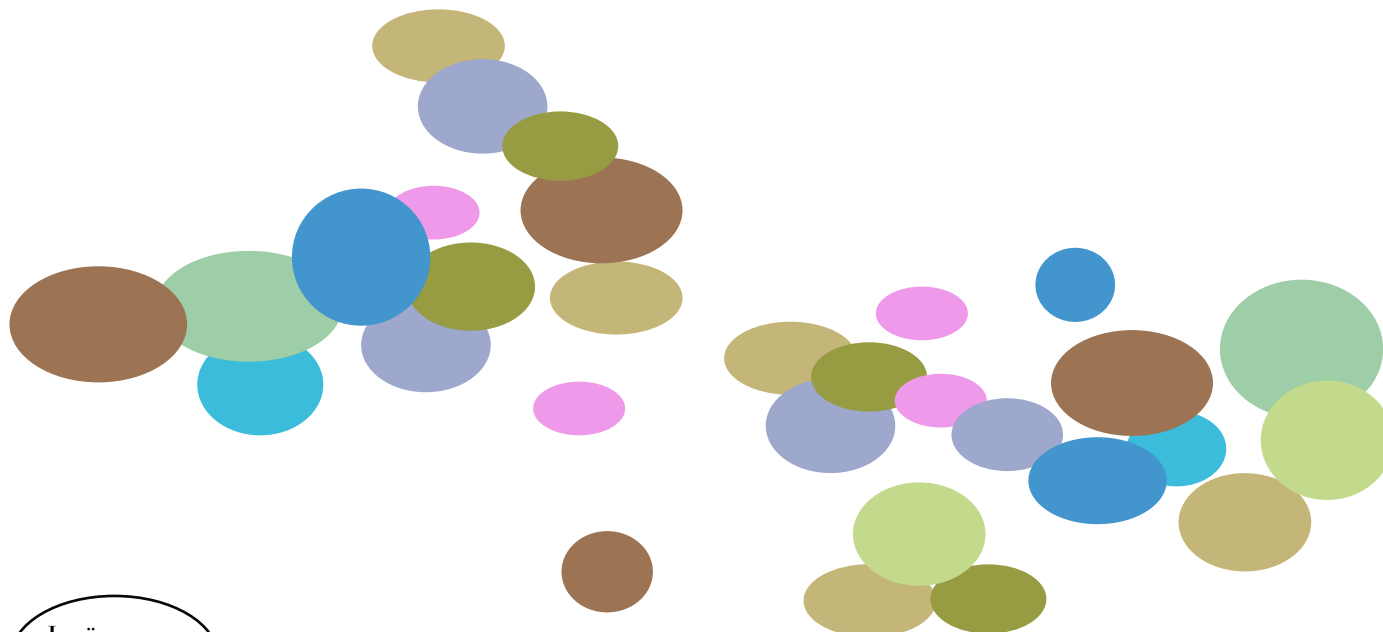
VILKET TENSTA VILL DU HA ?

Skottlossning och stenkastning
mot bussar och personbilar.
Stenkastning mot
lägenhetsfönster, föreningslokaler
och affärer.
Krossad glas överallt.

ÄR DET SÅ VI VILL HA DET ?

Kom och visa din ilska
och säg din mening!

FÖRENINGSMEDDELANDE

Jag är
mycket glad...

...att människor
vill komma från
världens alla
hörn...

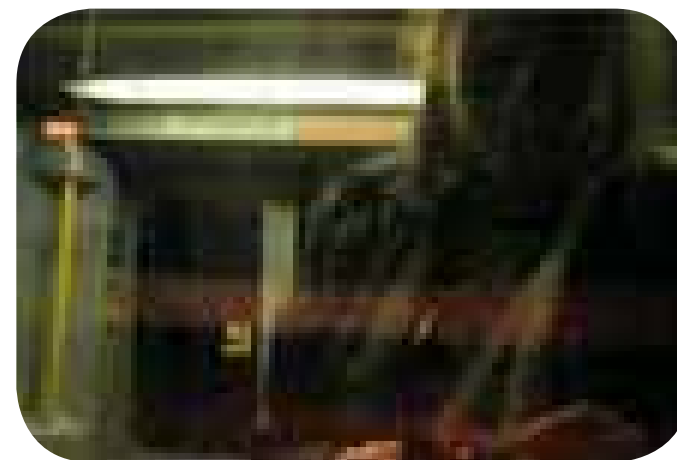
...för att bo med oss
i Tensta.

Tensta är en plats
där alla känner sig
hemma.

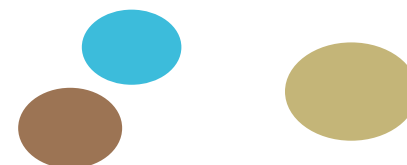
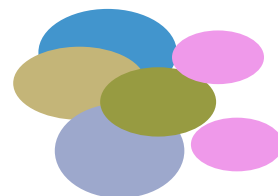
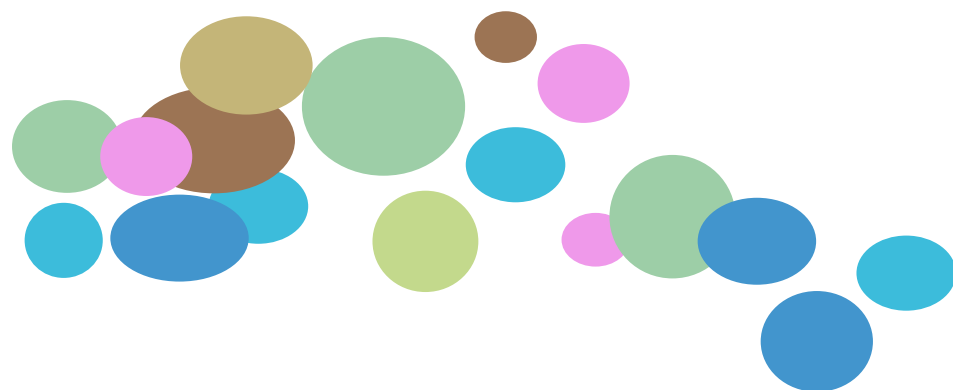
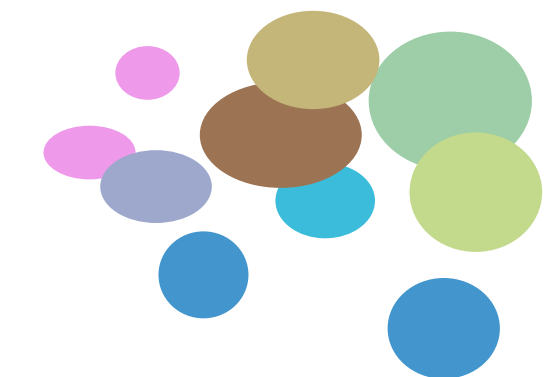

Politiskt möte i Enbacksskolan

En av de första turerna.

Det är den goda maten...

...som förenar oss här i Tensta.

Det ska vi vara stolta över.

Många människor samlas i en skola för att diskutera vilket Tensta som de vill ha, visioner och önskemål. En kvinna uttrycker sin glädje över att så många människor vill leva i Tensta, att Tensta är en plats där alla känner sig hemma. En man säger att han att det är det stora matintresset och de fina råvaorna som förenar Tensta.

DELTAGANDE OBSERVATIONER
politiskt möte

Fyra klipp på tunnelbanan

Det är fredagskväll och jag har glömt i vilken ordning som jag åker till Tensta. Idag är det första gången kvällstid. Det har blivit vinter och jag ska träffa Blåbandsföreningen. Vi ska nattvandra. Tunnelbanan är ganska full. Där står två väktare med batonger, för att det är fredag och för att vi är i tunnelbanan. Tror inte att det är särskilt mycket folk ute i Tensta nu. Det är väldigt kallt. Jag har glömt att kolla när sista tunnelbanan går hem. Mitt emot mig läser man Röde ormen. Missade läxhjälpen i onsdags, hade skrivit upp den i almanackan men jag glömde. Tänker på flickorna som frågade om jag skulle komma. Jag sa ja. Tensta där alla känner sig hemma. Hoppas att jag hittar.

Det är väldigt lugnt i vagnen.

Vi pratar om invandrare och ordet svenskområde dyker upp.

-Var bor du?

-Lilla Essingen

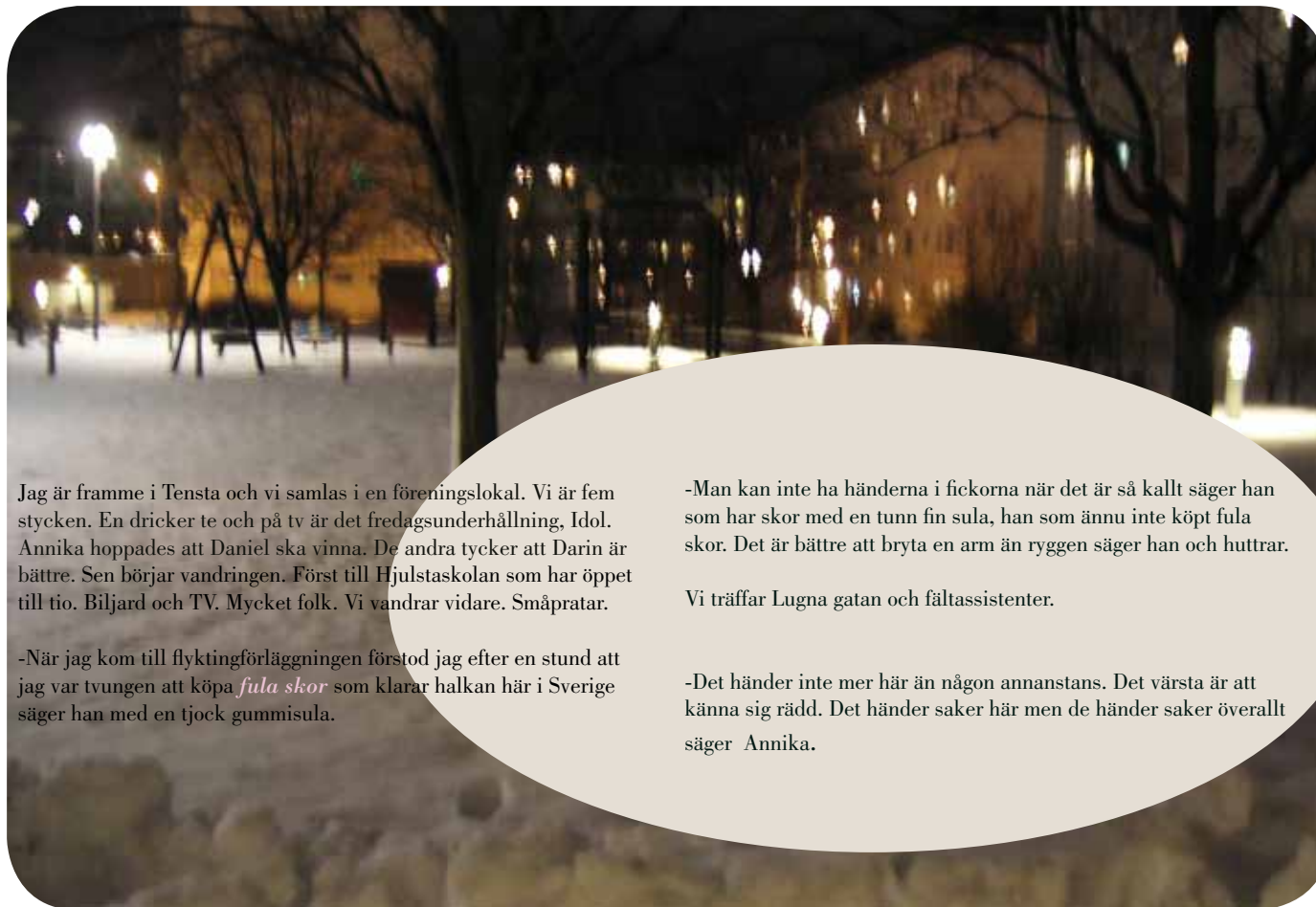
-Haha, från övre societeten.

-Nja, det vet jag inte.

-Jag tyckte att det såg ut som om du kom från Hjulsta.

-Jaha.

-Men det var bra att du kunde komma, kom gärna tillbaka.

Jag är framme i Tensta och vi samlas i en föreningslokal. Vi är fem stycken. En dricker te och på tv är det fredagsunderhållning, Idol. Annika hoppades att Daniel ska vinna. De andra tycker att Darin är bättre. Sen börjar vandringen. Först till Hjulstaskolan som har öppet till tio. Biljard och TV. Mycket folk. Vi vandrar vidare. Småpratar.

-När jag kom till flyktingförläggningen förstod jag efter en stund att jag var tvungen att köpa *fula skor* som klarar halkan här i Sverige säger han med en tjock gummisula.

-Man kan inte ha händerna i fickorna när det är så kallt säger han som har skor med en tunn fin sula, han som ännu inte köpt fula skor. Det är bättre att bryta en arm än ryggen säger han och huttrar.

Vi träffar Lugna gatan och fältassistenter.

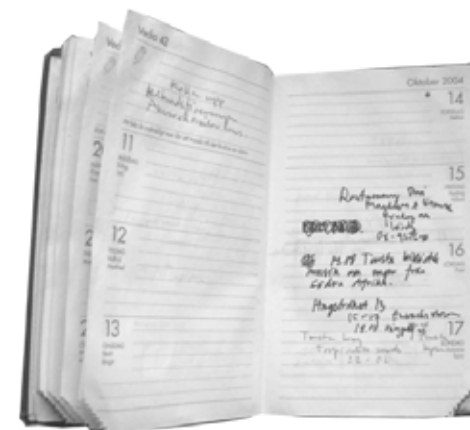
-Det händer inte mer här än någon annanstans. Det värsta är att känna sig rädd. Det händer saker här men de händer saker överallt säger Annika.

Jag nattvandrar med frivilliga i Tensta. Det är en halkig natt och en man säger att det första man måste göra för att anpassa sig i Sverige är att köpa fula skor så att man inte halkar. De rör sig inte så mycket ut på Järvafältet. Det de saknar är en plats utomhus där man inte grillar och behöver stövlar och sittunderlag.

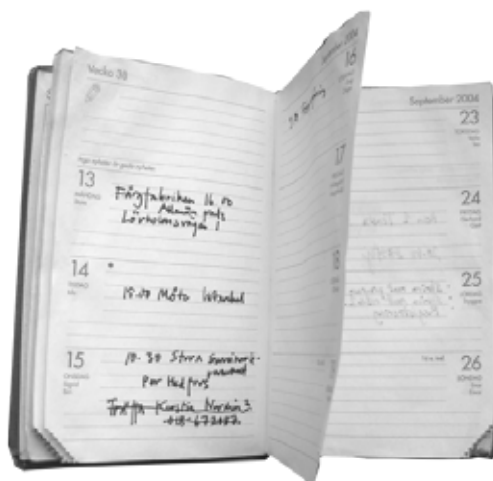
DELTAGANDE OBSERVATIONER
nattvandring

JAG TOG ALDRIG
GITARRKURSEN

UTAN RESULTAT

Alla besök redovisas inte, tex läxhjäpen, två Denarer förklarar sin kärlek till Gud och höstmarknaden. De inventeringar som jag valt att inte redovisa är de som inte visat sig betyda något för arbetets slutprodukt, upprustningsförslagen.

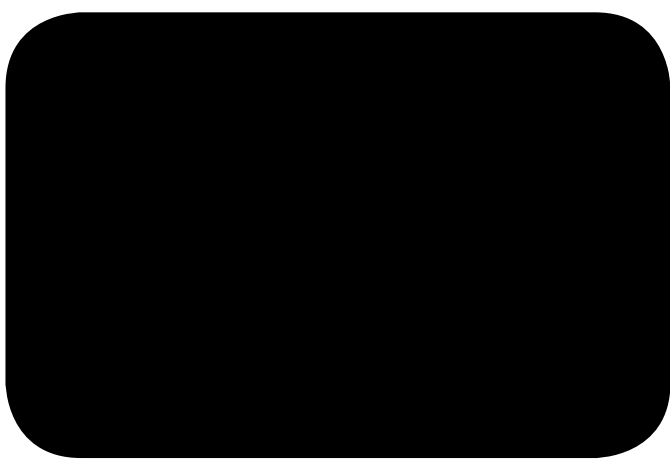
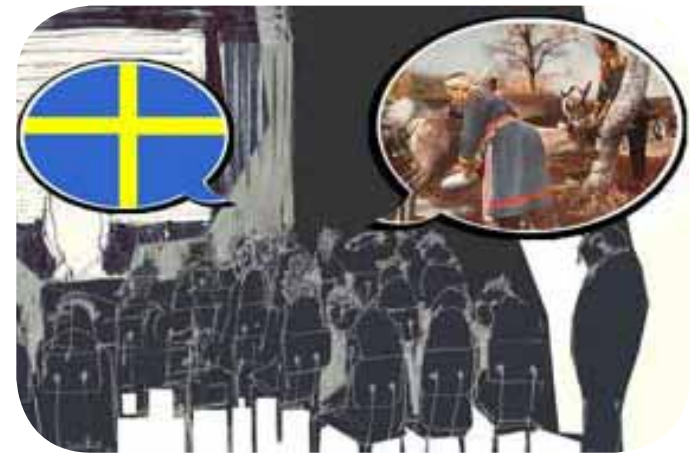

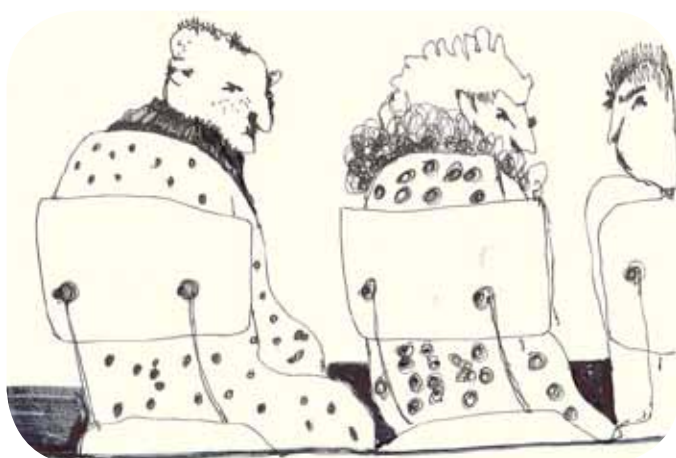
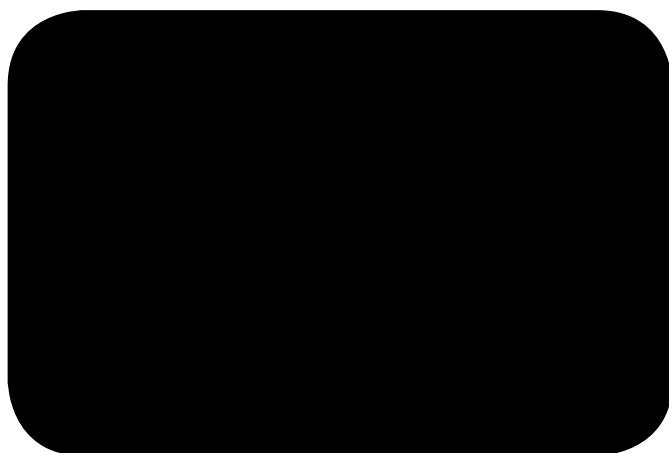
Bildkälla: prospekt lägenheter i Tensta, källa www.hemnet.se 091228

Jag går på olika lägenhetsvisningar för att se hur man har det och hur jag skulle bo om jag bodde i Tensta. Folk har det mycket fint hemma. Man satsar på sitt vardagsrum med dyra fina saker.

DELTAGANDE OBSERVATIONER
lägenhetsvisningar

Möte mot rasism. På ett folkbildningsmöte på ABF-huset dyker ett stort antal organiserade främlingfientliga upp. Efter en stund upptäcker jag att det endast är jag och några till som är där av andra orsaker. I kontakt till tillställningen verkar Tensta inte längre särskilt otryggt.

DELTAGANDE OBSERVATIONER
abf-huset

MAT

FULA SKOR

HEMTREVNAD

VARA
VÄLKOMMEN

SLUTSATS:

Det är på grund av okunskap och egen rädsla för att avvika jag som besökare kände främlingskap vid första besöket. Många liknelser med hemkänsla och att vara välkommen har kommit upp och stor omsorg läggs vid det egna hemmet men Tensta saknar en offentlig plats som har hemmakvaliteter, en plats att identifiera sig med.

IAKTAGELSER:

Tensta saknar ett offentligt vardagsrum. Järvafältet uppfyller en sorts rekreation men saknar kvaliteten av att vara en finpark där man slipper ha på sig fula skor. Mat och fina råvaror är viktiga för Tenstas identitet. Tensta är en plats där alla är välkomna och känner sig hemma, det mångkulturella är en fördel.

BESLUT:

I kontast till föreläsningen på ABF-huset verkar Tensta inte längre särskilt otryggt och jag bestämmer mig för att gå vidare i inventeringen, det finns saker som är betydligt mycket mer skrämmande än Tensta.

Jag bestämmer för att efter de deltagande observationerna utforska Tensta som jag normalt utforskar nya miljöer: genom att promenera.

PLANERADE PROMENADER

Inventeringssteg 3

Arkitekturen saknar en omsorg av detaljer.

Trafiksepareringen skapar många barriärer

Jag börjar att undersöka hur framkomligt man tar sig från en punkt till en annan med förutbestämda promenader. Jag bestämmer mig för att gå som i en bok jag läste. NewYorktriologin av Paul Auster. I boken skildras en man som dechiffrerar staden genom att röra sig som storskaliga bokstäver. Han plockar samtidigt upp skräp som han hittar på vägen. Jag bestämmer mig för att göra fyra olika förutbestämda promenader i Tensta och går sedan bokstäverna ELIN. Jag jämför skräpet med håll sverige rent statistik.

PLANERADE PROMENADER

introduktion

Centrum särskiljer sig inte från andra platser.

Järvafältet är svårt att ta sig till.

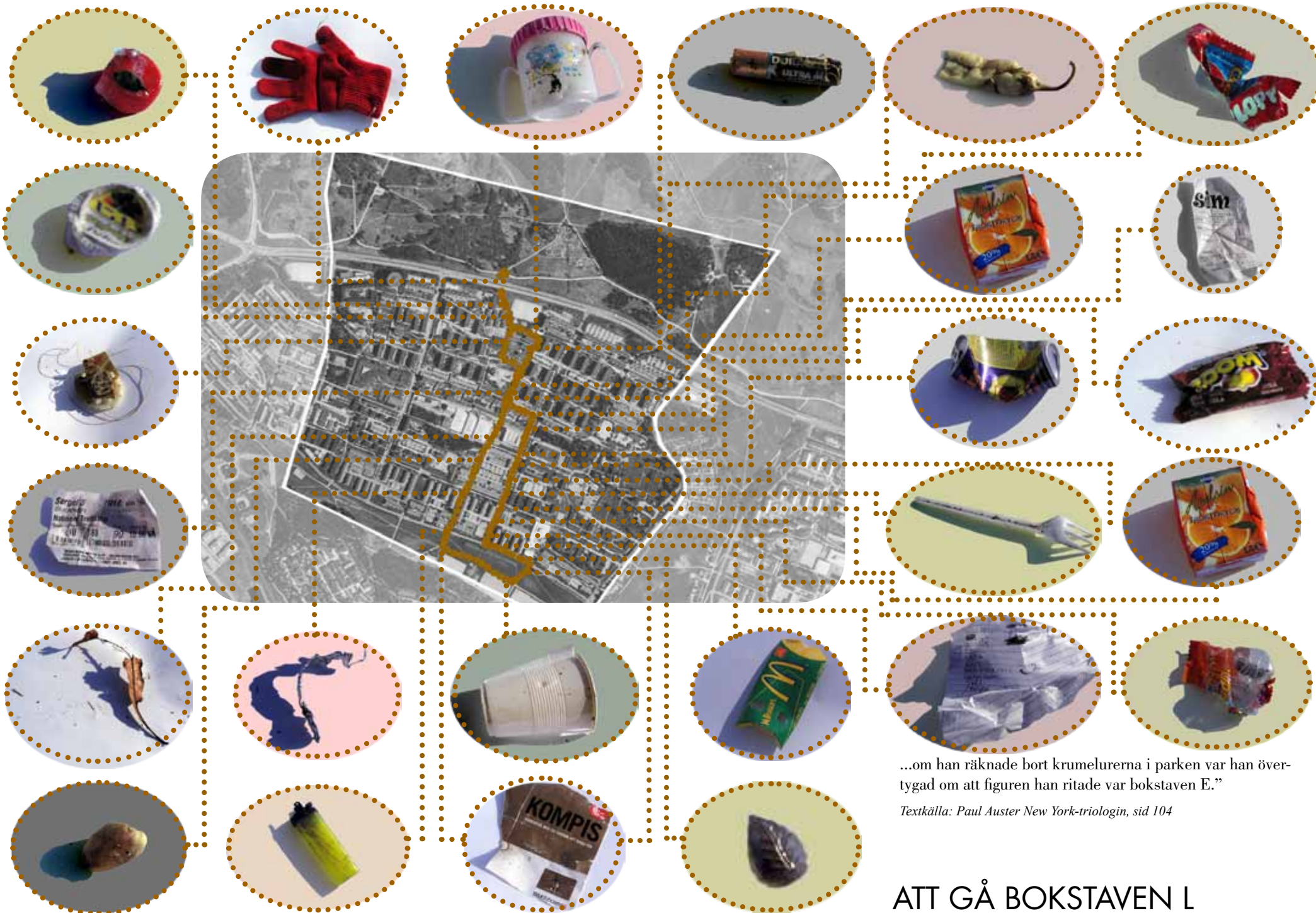

En affär med delikatesser

“Han kammade igenom Stillmans skenbart kaotiska förflyttningar på jakt efter konsekvens och sammanhang. Det tycktes inte längre råda någon tvekan om vad det handlade om...

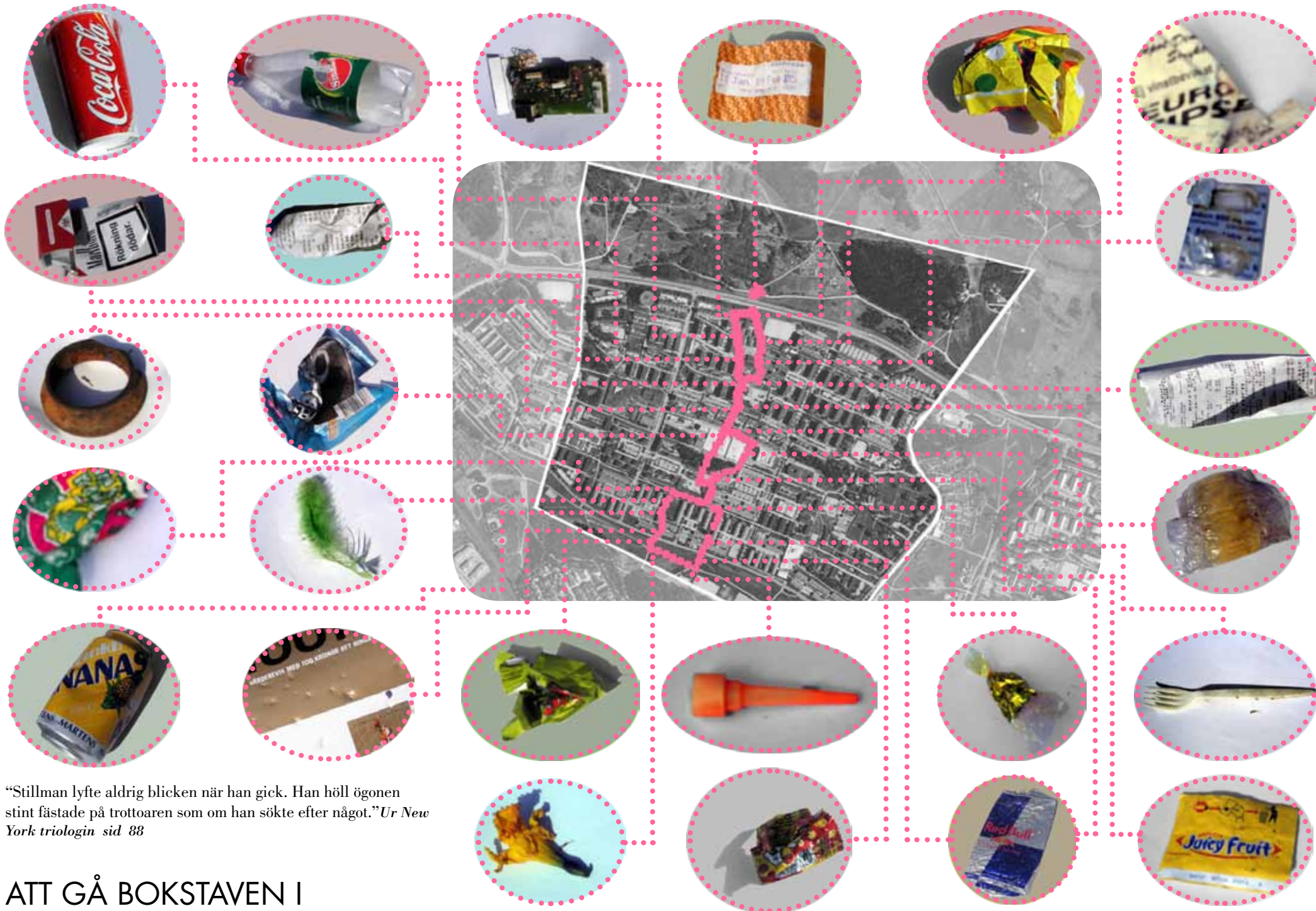
ATT GÅ BOKSTAVEN E

...om han räknade bort krumelurena i parken var han övertygad om att figuren han ritade var bokstaven E.”

Textkälla: Paul Auster New York-triologin, sid 104

ATT GÅ BOKSTAVEN L

“Stillman lyfte aldrig blicken när han gick. Han höll ögonen stint fästade på trottoaren som om han sökte efter något.” *Ur New York triologin sid 88*

ATT GÅ BOKSTAVEN I

SLUTSATS:

En av de största svagheter med Tensta som område är den begränsade rörelsemöjligheten. Djupa vallarna som skär genom alla bostadsområdet Det är svårt att röra sig från punkt A till punkt B fågelvägen på grund av trafiksepareringen.

Inom arbetsområdet så nås Järvafältet endast vid en punkt genom en gångtunnel.

Trots att jag promenerar med en karta har det varit svårt att särskilja olika platser från varandra, byggnader och platser ser likartade ut.

IAKTAGELSER:

Infrastrukturen skapar barriärer.

Järvafältet är otillgängligt.

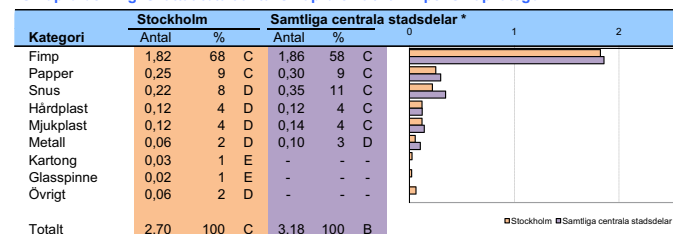
Skräpet i Tensta består av i jämförelse stor del av matrester, ovanligt mycket chilifrukt mm.

Centrum är odefinierat.

Man stöter på olika sorters människor (kön, ålder, etnicitet) beroende på hur långt från centrum som man befinner sig. Generellt sett är det mest män och pojkar ute i offentligheten.

Arkitekturen saknar detaljer.

Skräpfördelning. Skattat totalt antal skräpföremål/10 m² per skräpkategori

Vid en översiktlig jämförelse ser jag att det matskräp i form av chilifrukt mm som jag hittat på mina promenader inte återfinns på topplistan av "Håll Sverige rent" statistik över skräp som de hittat. Samma erfarenhet har jag efter att ha sommarjobbat som parkarbetare på djurgårdsförvaltningen i tre somrar och plockat skräp på södra och norra Djurgården, Hagaparken och Ulriksdal. Jag aldrig hittat så mycket chilifrukt och kebabrester som under mina skräppromenader i Tensta.

Källa: http://www.hsr.se/documents/NY_Vartarbete/NY_Fakta/Skrappporten_09/SkrappFacit_Sthlm_2009_jfr.pdf 100104

BESLUT:

Efter att de deltagande observationerna och de planerade promenaderna tycker jag mig känna Tensta relativt bra. En känsla av att Tensta präglas av en negativ bild från människor som inte bor där och gör att jag beslutar mig för att få reda på mer och behöver ta reda på omvärldsbilden.

Kanske är det som är problematiskt i Tensta inte internt utan snarare externt? Jag väljer mediat radio, den nyhetskanal som jag använder mig mest av i min vardag.

OMVÄRLDEN
Inventeringssteg 4.

RADIOINSLAG

Källa: Sveriges radio

www.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=207&artikel=558442

Radioprogram:
Fältet. Sverigeturkar och EU.

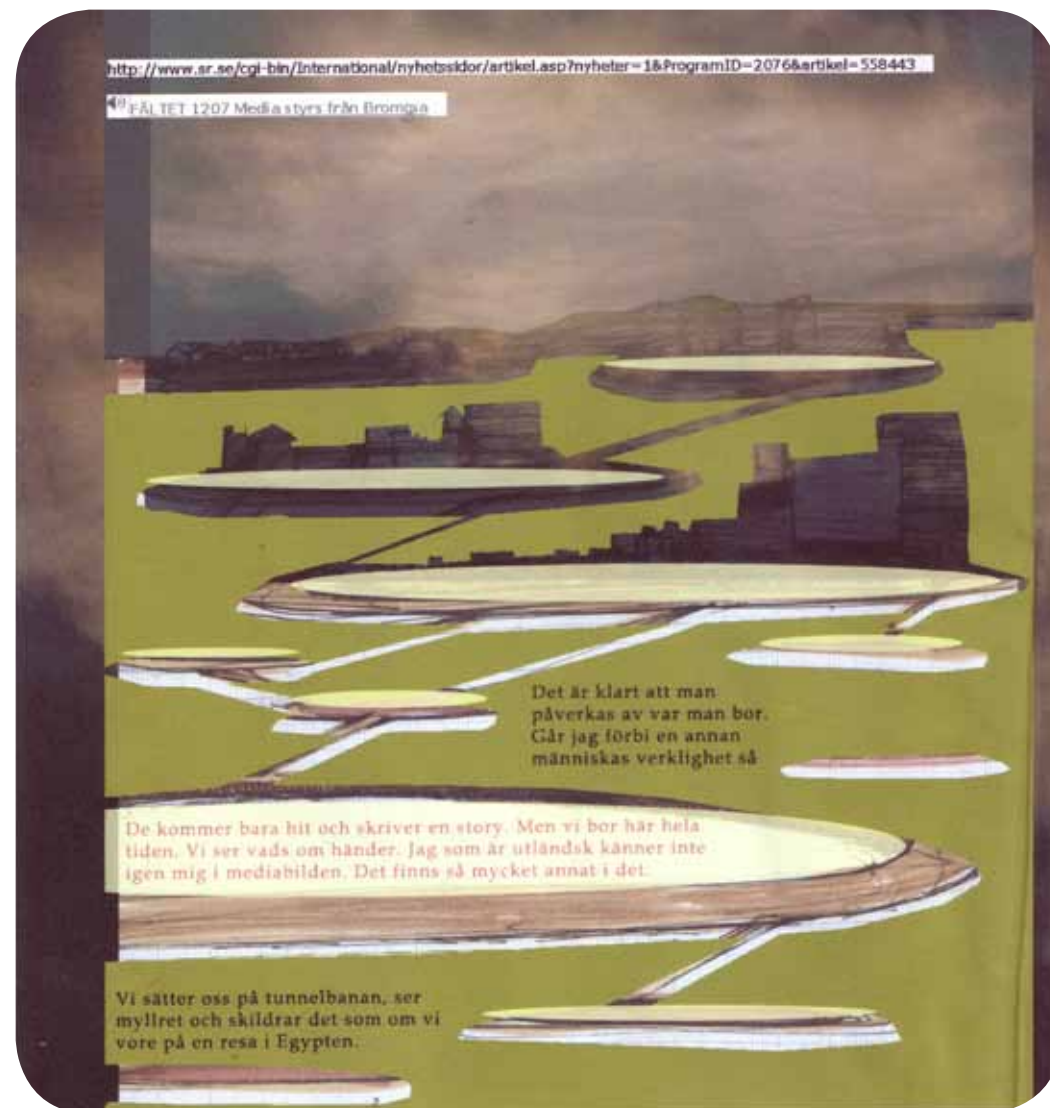
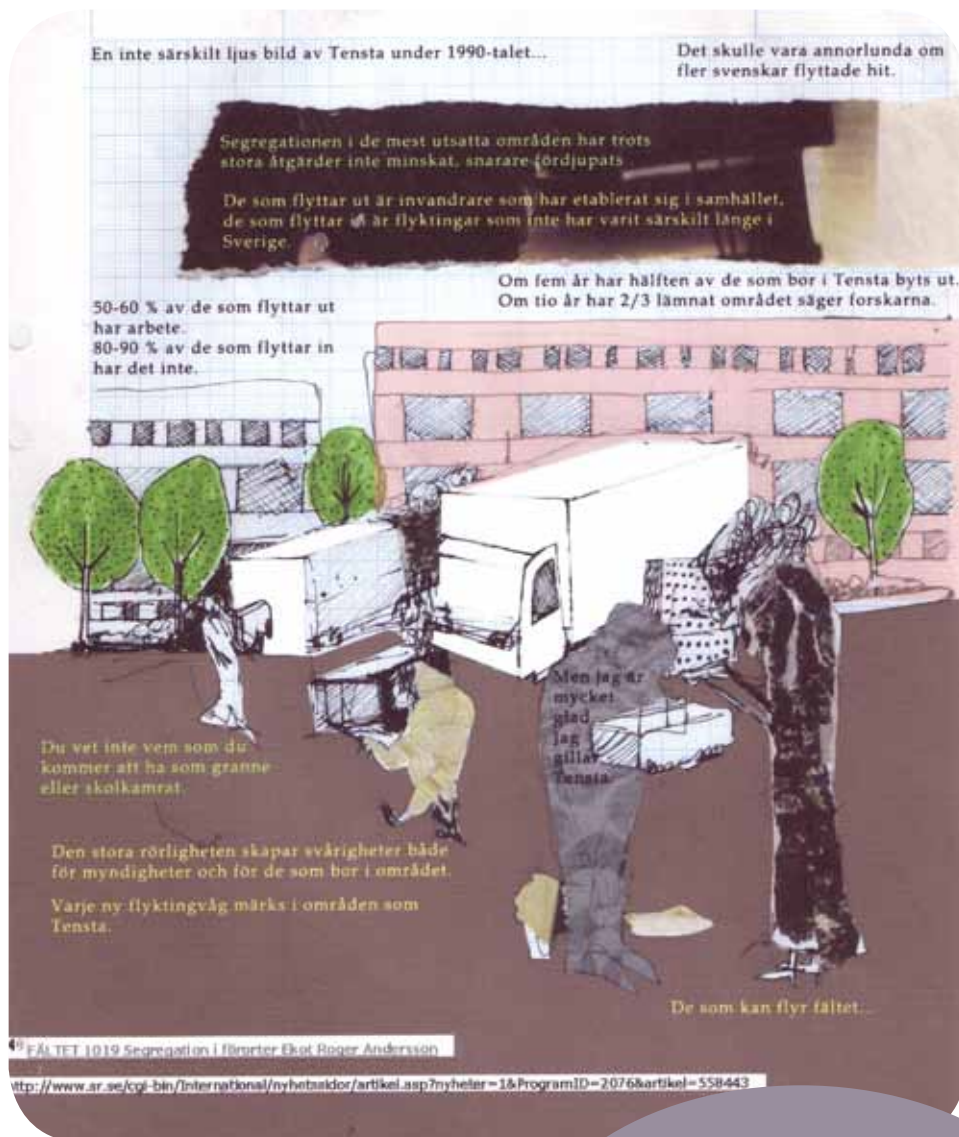

Där blir du svartkalle. Här är alla svartkallar. Här finns alla typer. Här är alla integrerade, det är inget märkligt om du har slöja eller minikjol eller gymnastiskkor. Där blir du utanför. Många kommer tillbaka.

Radioprogram:
Fältet 1013 (SR)
Barn till skolor utanför Tensta.

OMVÄRLDEN

Tensta i ett sammanhang

Segregationen i de mest utsatta områdena har trots stora åtgärder inte minskat, snarare fördjupats.
Den stora rörligheten skapar svårigheter både för myndigheter och för de som bor i området.
Varje ny flyktingvåg märks i områden som Tensta.

Vi sätter oss på tunnelbanan, ser myllret och skildrar det som om vi vore i Egypten.

Radioprogram:
Fältet 1207 (SR)
Media styrs från Bromma.

De kommer bara hit och skriver sin story. Men vi bor här hela tiden. Vi ser vad som händer. Jag som är utländsk känner inte igen mig i mediabilden. Det finns så mycket annat.

OMVÄRLDEN

Källa: Sveriges radio

www.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=207&artikel=558442

Radioprogram:
Den vita segregationen.
P1 morgon, tisdag 30 november

Röst från Tensta:
Vi drömmar om ett hus med en
trädgård med äppelträd.

<http://www.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=207&artikel=558443>

<http://www.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=2076&artikel=558443>

Den vita segregationen, tisdag 30 november, P1 Morgon

Ekonomiska resurser.
Å så har vi det här med attitydfrågan...
- en klassfråga ...

Vi åker till Fittja. Är det invandrare. Vi kommer hit det är svenskar. Man känner sig ensam här. Men i Fittja man känner sig bättre. Men jag är kompis med nästan alla.

En studie av vem du har som granne som inom en radie på 250 m.

Äppelviken, en 200m

Det är jättegod pizza. Men det är klart att man umgås mer med sina grannar än med dem som man köper pizza av.

250 m omkring

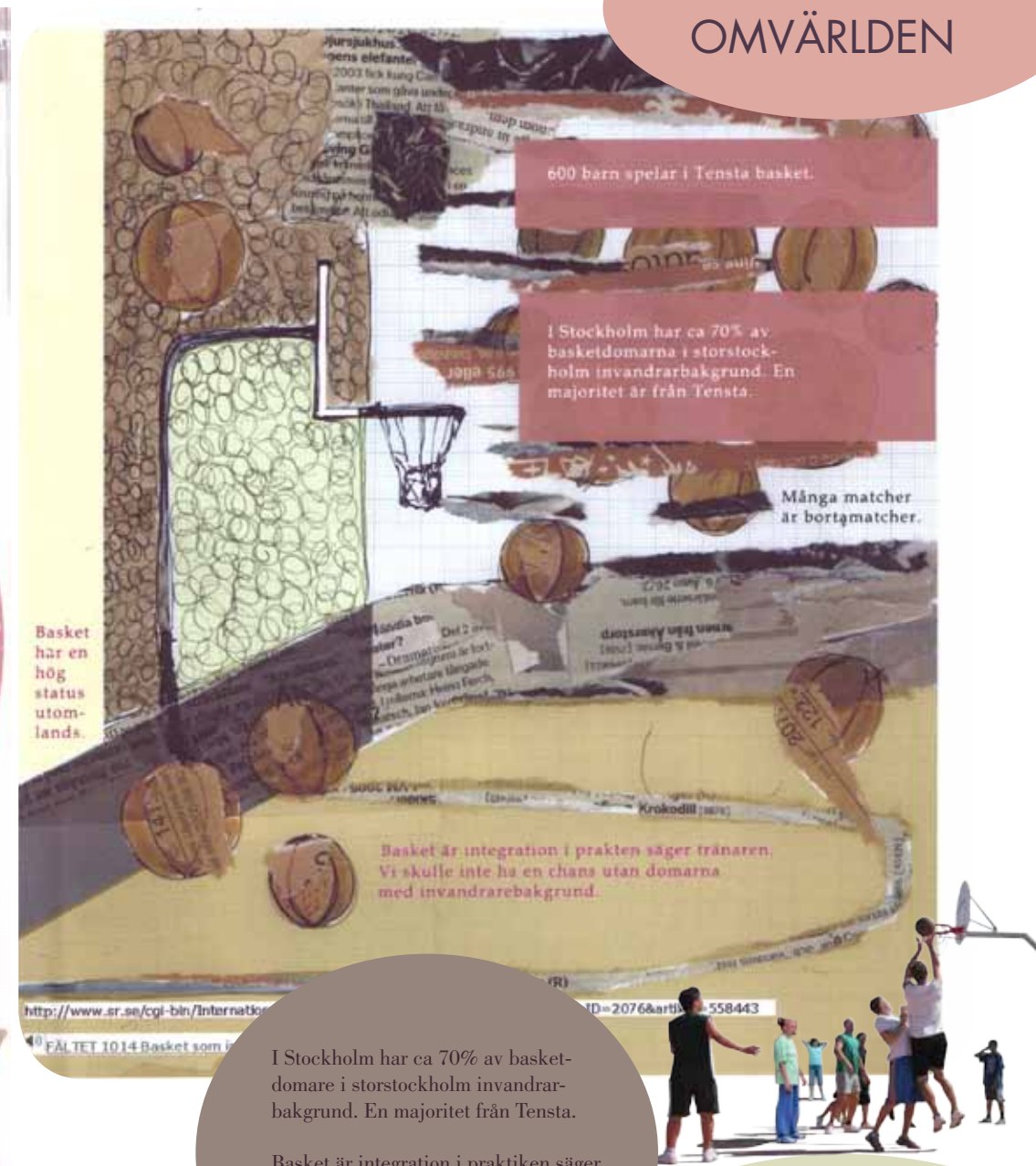
"På lekplatsen var det två pojkar som var jättesvarta, då reagerade man, oj är det två barn som inte ser svenska ut...
...arten möjligheter"

Äppelträd

5,6 miljoner svenskar bor i ett grannskap helt utan någon utlandsfödd svensk.

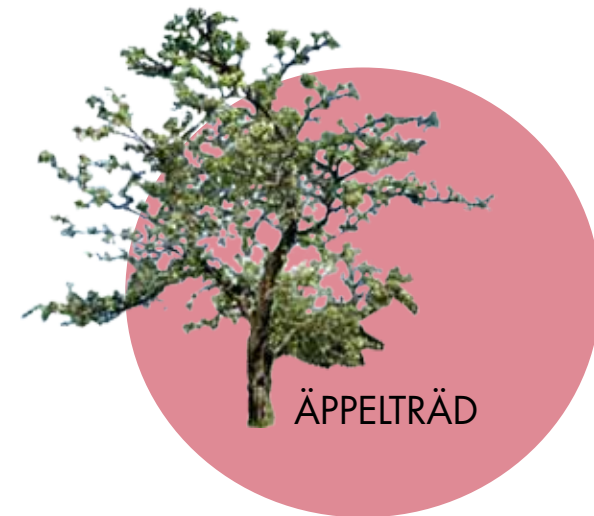
Radioprogram:
Droger i Tensta
P1 morgon, fredag 22 oktober

I Stockholm har ca 70% av basketdomare i storstockholm invandrarbakgrund. En majoritet från Tensta.

Basket är integration i praktiken säger domaren. Vi skulle inte ha en chans utan domare med invandrarbakgrund.

Radioprogram:
Fältet 1014
Basket som integration

SLUTSATS:

Medias bild av Tensta är betydligt mycket dystrare än upplevelsen och erfarenheten av att vara på plats. Den stora kärnfrågan som genomsyrar så gott som alla radioinslag är integrationsfrågan och problematiken med bostadssegregationen.

IAKTAGELSER:

Jag vill helst av allt bo i ett hus med trädgård och sitta under ett äppelträd.
Basket och sport är viktigt för Tensta.
Media bor i Bromma och rapporterar om Tensta som om de var på utflykt till Egypten.

BESLUT:

Inventeringsskedna är slut. Jag har tillräckligt med material för att göra upprustningsförslag.

I SKUGGAN AV TENSTA

Upprustningsförslag1

Jobba med fördomen som något positivt. Kliché-bilden för områden som Tensta är torghandeln.

SLUTSATSER SOM ANVÄNDS: MÅLSÄTTNING:

"Helst av allt skulle vi vilja bo med en trädgård med äppelträd."

Att uppfylla en persons dröm.

"Det är maten som förenar oss som bor i Tensta."

Att stärka Tenstas identitet som en plats med fin matkultur.

"När jag jämför skräpet som jag har hittat är det matresterna som skiljer Tensta från andra områden."

Att ge mer plats åt chilifrukterna.

"Jag får lust att köpa annan mat än vanligt."

Att arbeta med torghandel som ett positivt första intryck.

"Arkitekturen saknar detaljer".

Att komplettera centrum med kvaliteter som det idag saknar.

Förslaget ska stärka och gynna torghandeln.

Föreslagna objekt ska ha egen identitet och vara unika för Tensta med målsättning att bli en positiv symbol att associera till Tensta.

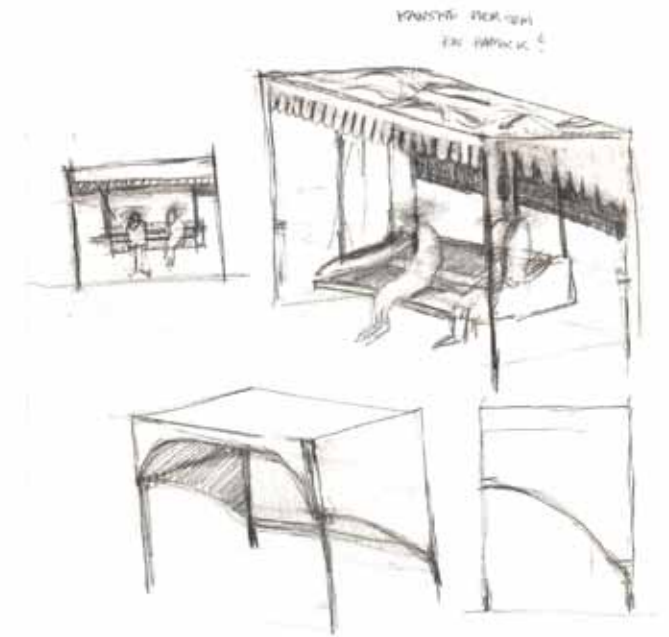
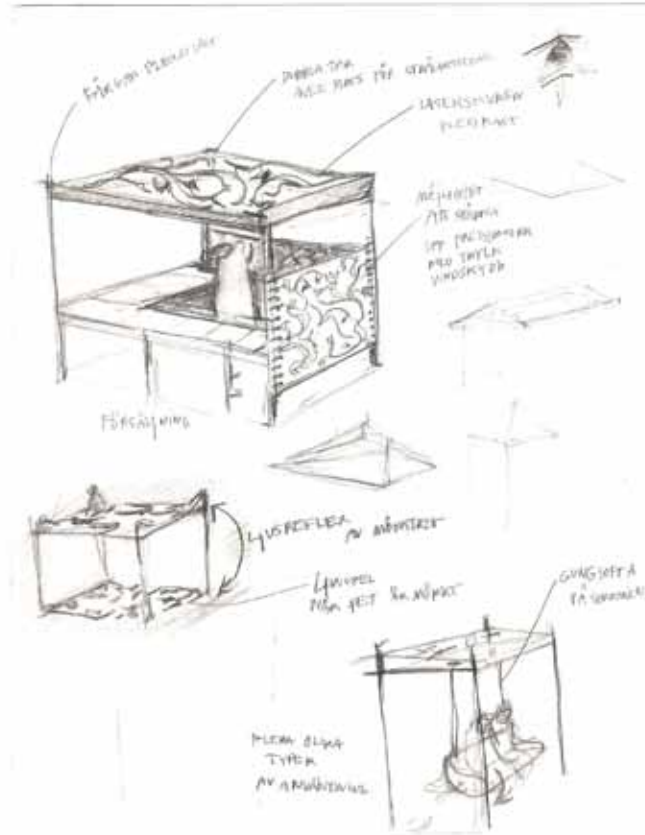
Förslaget ska förnedla en stämning och skildra en skillnad i ljus och mörker och variera med vädret.

Förslaget ska eventuellt vara flexibelt och kunna ha olika typer av funktion.

Förslaget ska bidra till ett positivt första intryck och du ska direkt veta vart du kommit när du kommer upp från tunnelbanan.

Förslaget ska bidra till att platsen känns tryggare på natten och under mörka årstider.

Upprustningsförslaget lämnar all befintlig byggnadsstruktur i princip orörd och syftar istället att med hjälp av ett objekt tillföra kvaliteter som idag saknas.

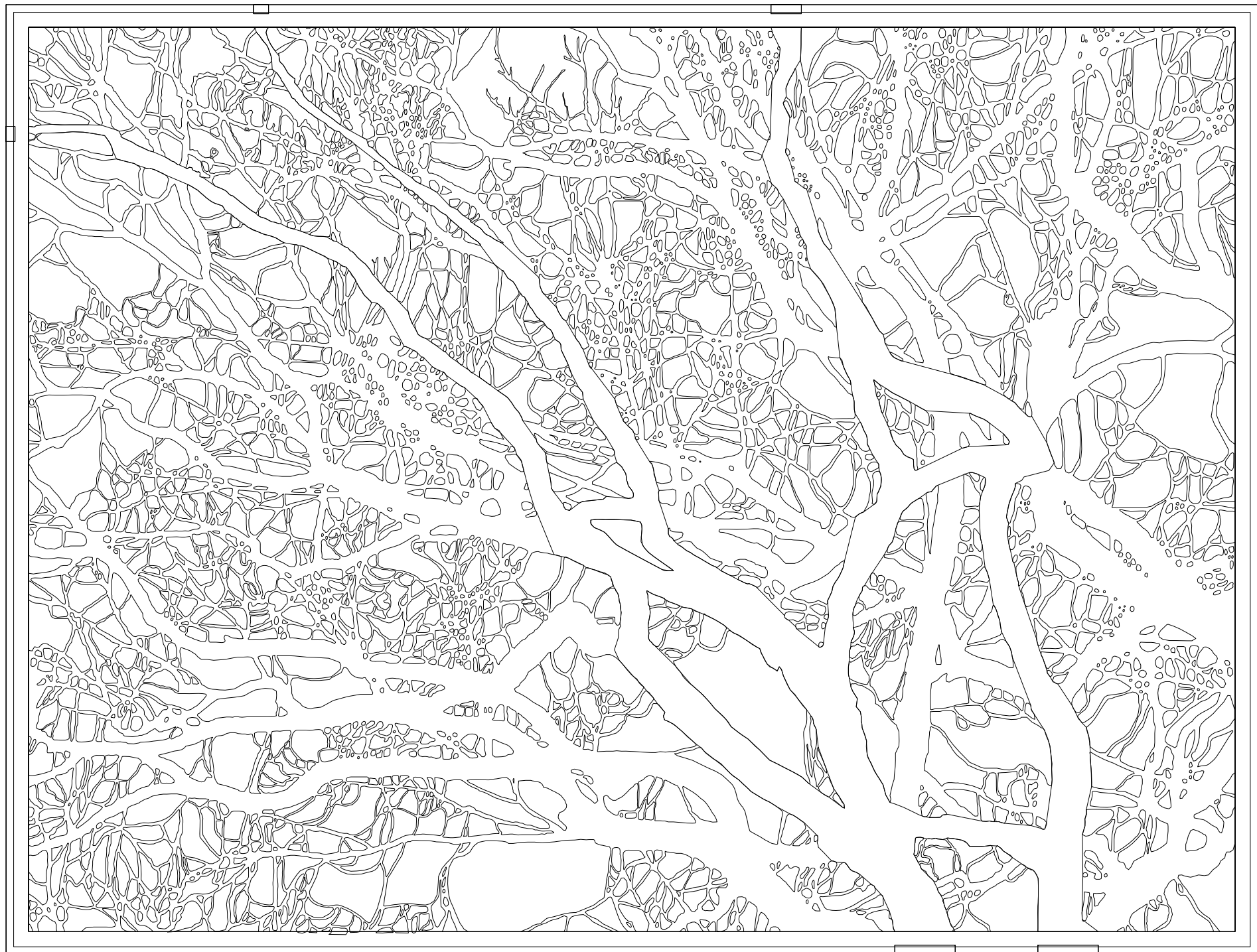

Tidig skiss

RESULTAT:

I skuggan av Tensta är ett väderskydd för torghandeln. Väderskyddets tak består av ett laserskuret mönster i form av ett träd. Dagtid skildrar taket de olika ljusförhållanden, vid solljus kastar taket en skugga av mönstret på marken. Kvällstid förstärks skuggspelet med hjälp av strålkastare. Väderskyddet föreslås i olika storlekar med olika funktioner. Vissa mindra tak kan försees med hammocksoffor som när man sitter i dem ska ge illusionen av att sitta under ett äppelträd. Då torget inte används till torghandel kan sofforna plockas bort för att förtydliga ljusspelet på den hårdgjorda ytan.

Mönstret av ett träd.

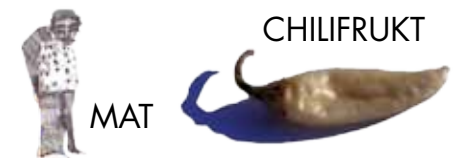

Fina råvaror och olika orientaliska livsmedel kan säljas tillsammans med frukthandeln.

Den upprustade torghandeln blir det första du ser när du kommer till Tensta från tunnelbanan. Under de större väderskydden ska goda möjligheter ges för en fungerande torghandel med eluttag och andra eventuella behov.

SEKTION A-A

skala 1:200 (A4)

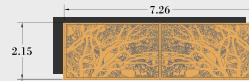
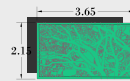
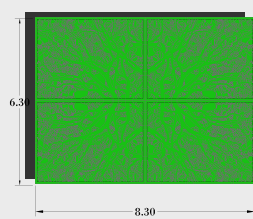
TORGHANDEL

Livstycket

FÖRESLAGEN TORGPLATS

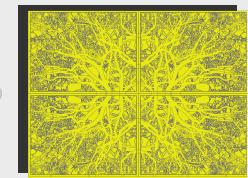
Väderskydd torghandel

Stolparmatur

Väderskydd
sittplatser

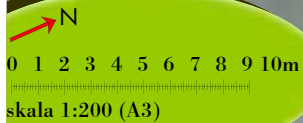
Ny markbeläggning

TENSTAGÅNGEN

Befintlig markbeläggning

Tensta galleria

Livsmedelsaffär

Illustrationsplan ej skalenlig

Elva väderskydd föreslås i olika storlekar på Tenstas mest centrala plats vid Tenstagången. Marken runt väderskydden föreslås ersättas med en omönstrad ljus marksten för att ge plats åt skuggspelet. Antalet väderskydd och storlek skulle vid ett genomförande behöva studeras närmare.

ILLUSTRATIONSPLAN

*“I skuggan av Tensta”
upprustningsförslag 1*

Före

Efter

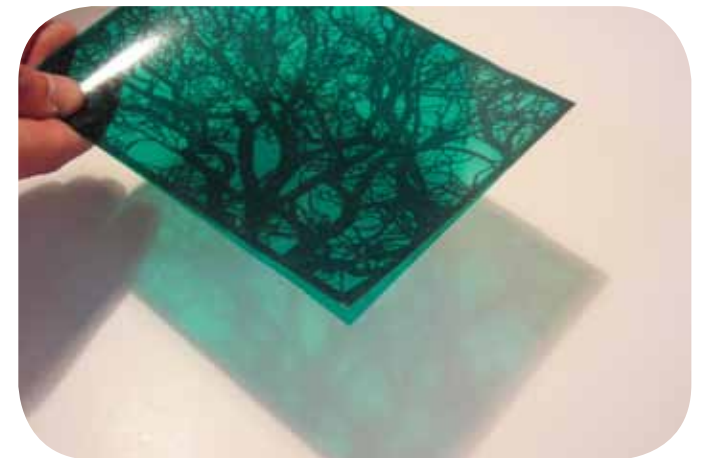
PERSPEKTIVBILD

34

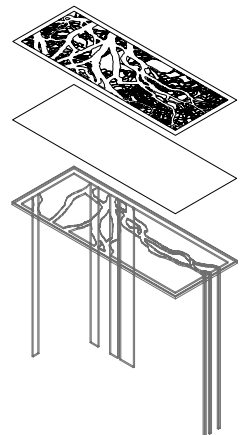
Modellstudie

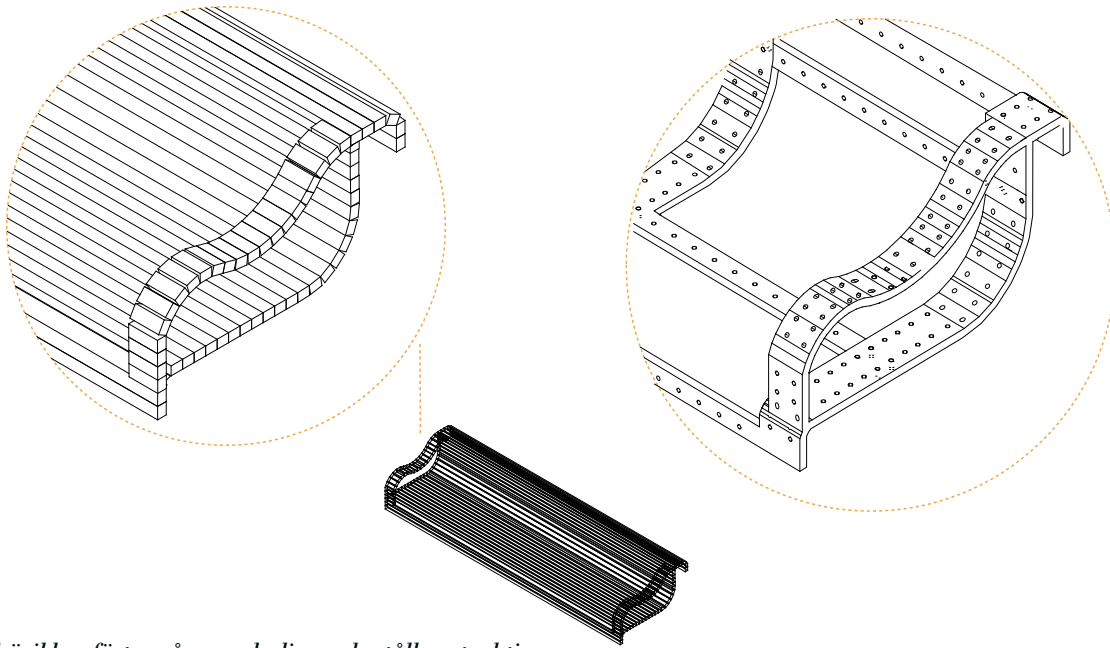

En plexiglasskiva läggs mellan tak och mönster

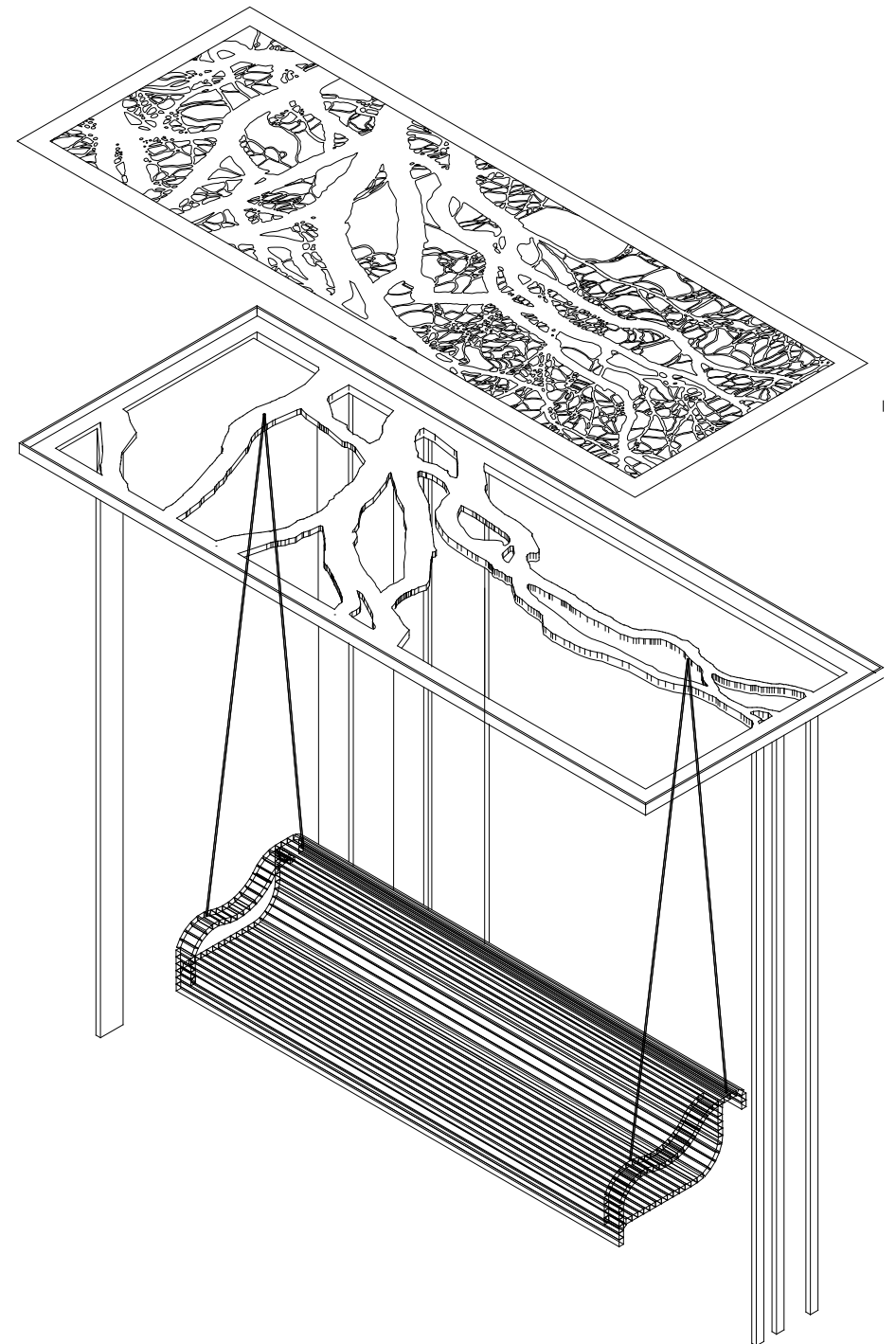
För att få en fin ljuseffekt och skydd för nederbörd kompletteras det laserskurna mönstret med en färgad plexiglasskiva. Olika färger kan användas för ett rikt ljusspel. Mönstret är finmaskigt och detaljerat som kontrast till omgivande arkitektur.

MODELLBILDER

Träribbor fästes på en underliggande stålkonstruktion

Stålkonstruktionen anpassas till mönstret.

Uppgång tunnelbana

Tenstagallerian

Eventuellt skulle förslaget kunna vidareutvecklas till hela Tensta centrum. I en fortsättning av förslaget skulle glasen kompletteras med mönsterrastret i tunnelbaneuppgången och Tenstagallerian.

VIDAREUTVECKLING

BARRIÄRER

FULA SKOR

HEMTREVNAD

BASKET

JÄRVAFÄLTET

ENSARTAD
ANVÄNDNING

SLUTSATSER SOM ANVÄNDS:

“Infrastrukturen skapar barriärer.”

Att sträva efter planutjämning och möjlighet att röra sig på olika sätt.

“Järvafältet är otillgängligt.”

Att förbättra passagen mellan Tensta och Järvafältet.

“Generellt sett är det mest män och pojkar ute i offentligheten.”

Att kunna använda torg och parker på många olika sätt.

“Tensta är en plats där alla känner sig hemma.”

Att komplettera Tensta med en plats där du känner dig hemma.

“I Sverige måste man ha fula skor.”

Att skapa en finpark där man slipper tjock gummisula.

“Basket och sport är viktigt för Tensta.”

Att stärka Tenstas identitet som sportcentrum.

“Folk satsar på hemtrevliga vardagsrum.”

Tensta saknar ett offentligt vardagsrum.

“Jag har svårt att hitta utan karta.”

Att öka orienterbarheten.

VARA
VÄLKOMMEN

ORIENTERBARHET

MÅLSÄTTNING:

Förslaget ska bearbeta grundstrukturen.

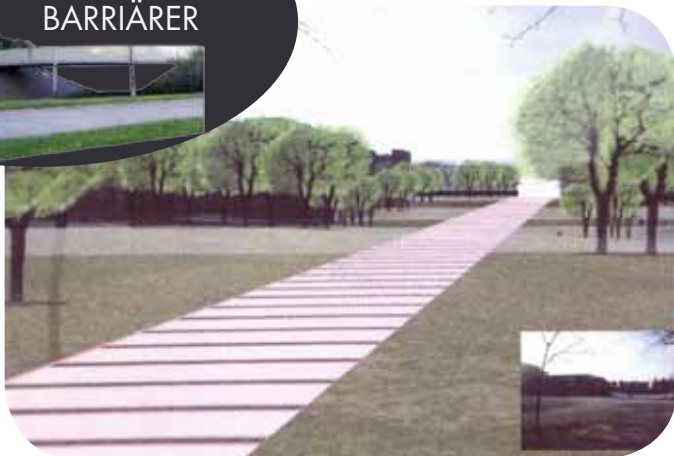
Ett nytt parkstråk med funktion som finpark ska förelås och kopplas till ett rumsligt tydligt nytt torg.

Orienterbarheten ska ökas för besökare och ett promenadstråk med varierade parkupplevelser ska föreslås.

Förslaget ska brygga över befintliga barriärer och öka valmöjligheten i olika rörelsemönster.

Järvafältets närhet ska förstärkas.

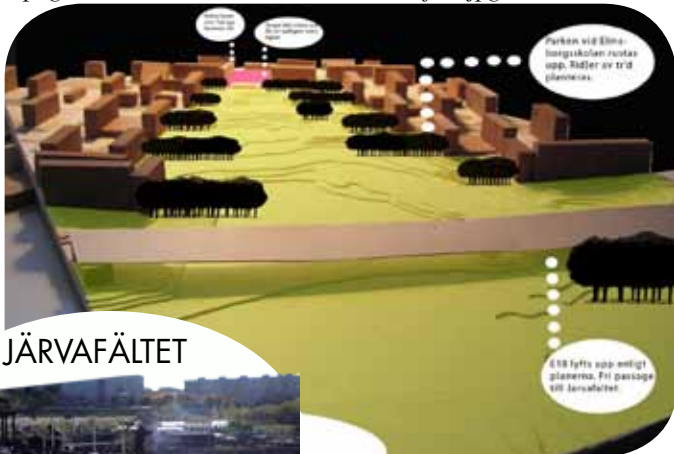
BARRIÄRER

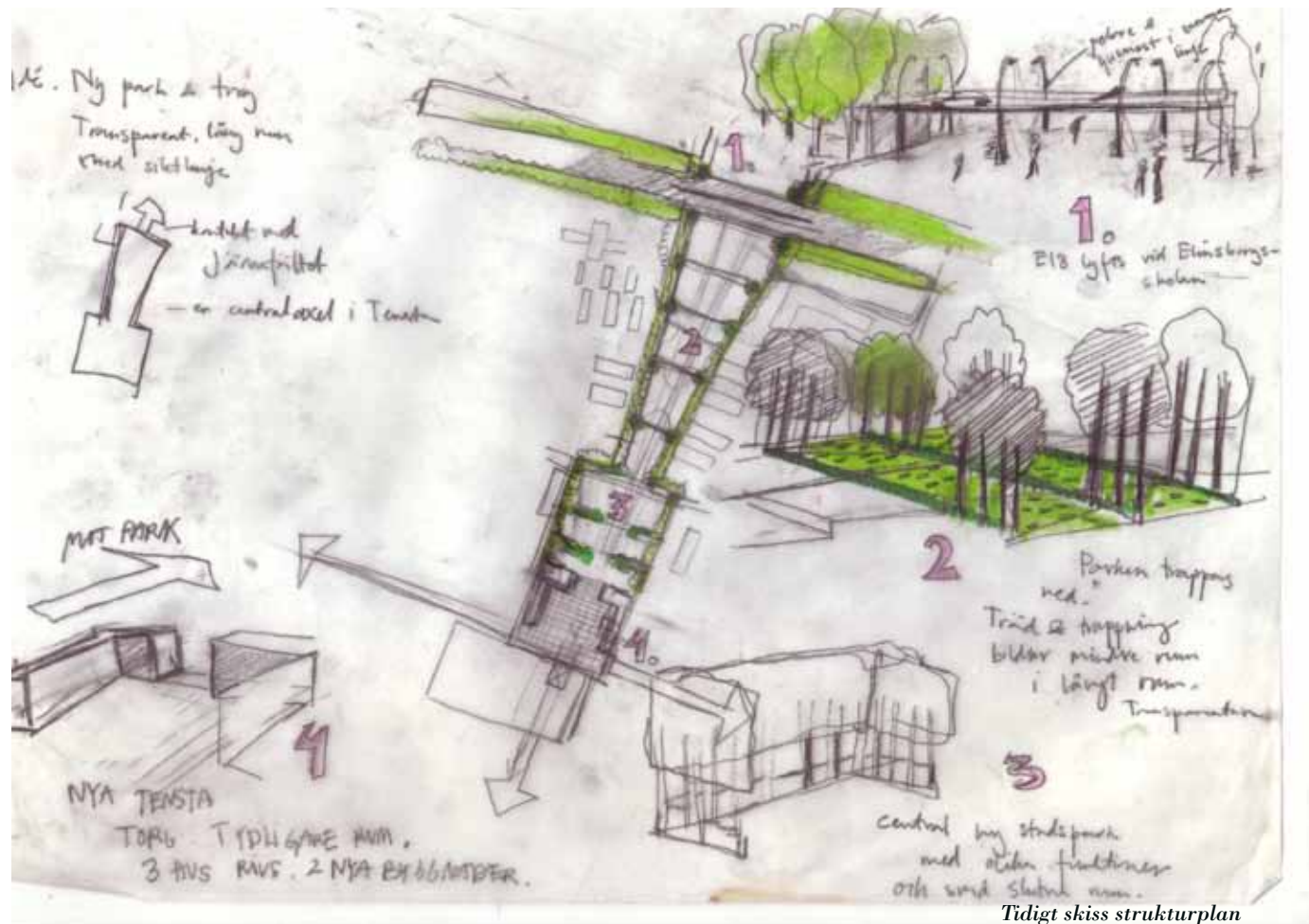
Kompromisslös väg till Järva.

Torget som samlingspunkt. Bildkälla: <http://allaboutrome.googlepages.com/DSCF3004.JPG/DSCF3004-full.jpg> 091206

JÄRVAFÄLTET

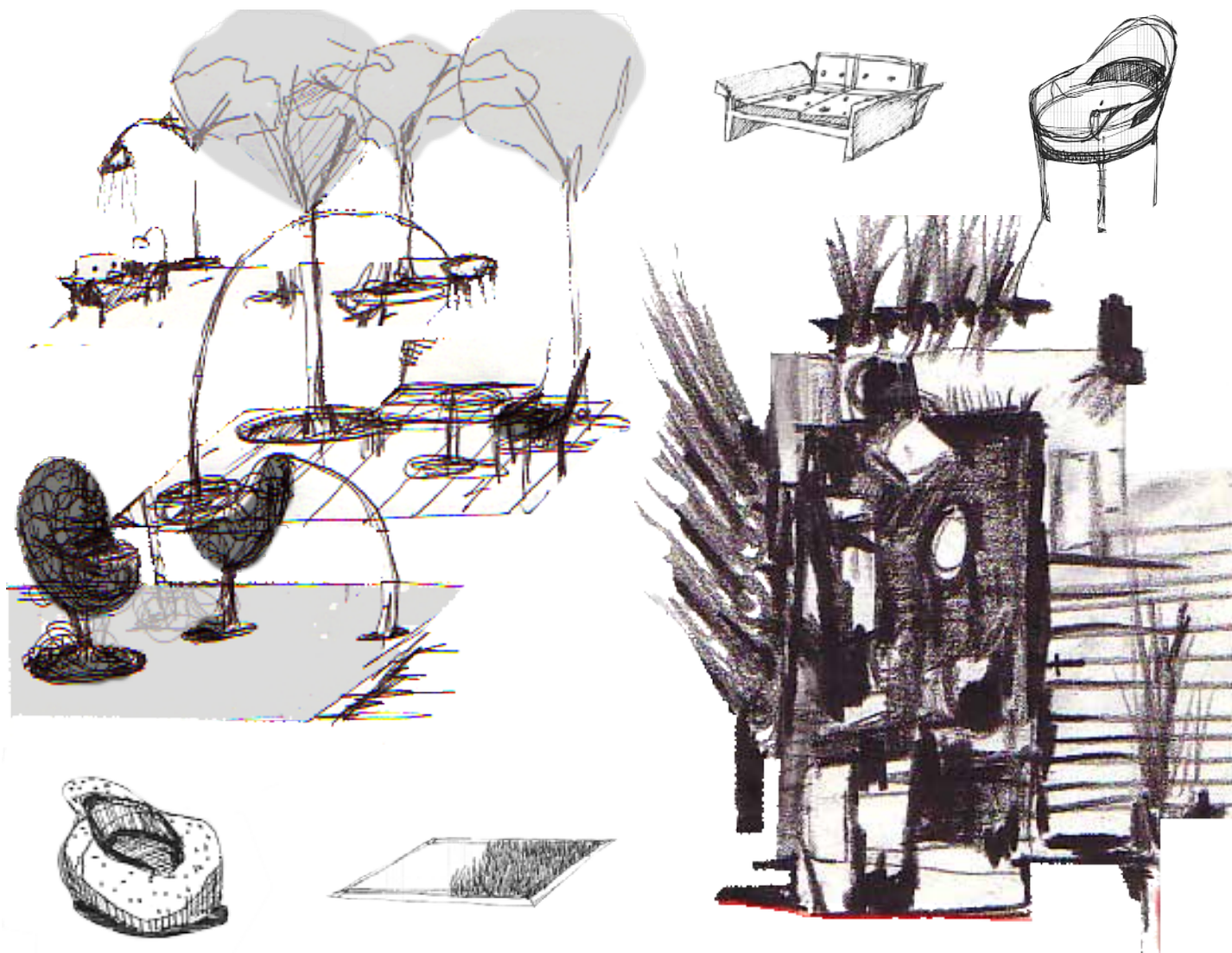
Tidigt skiss strukturplan

RESULTAT:

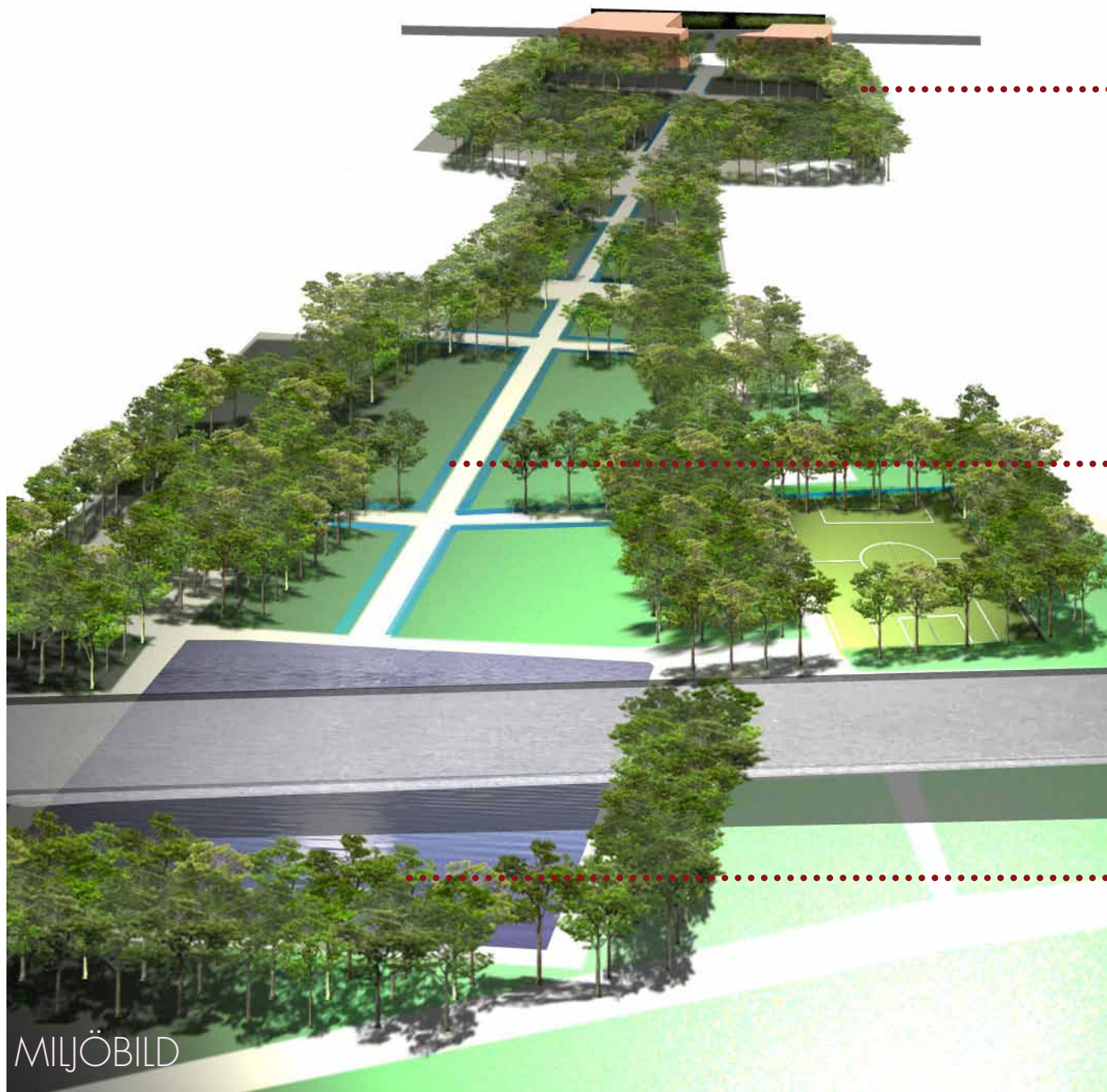
Förslag två "Vardag" innehåller rivna huskroppar, nytt parkstråk, överdäckning av Tensta allé, en lyftning av E18 och förslag till nytt torg. Tanken är att man från det nya torget ska ha maximal tillgänglighet till Järvafältet. En rak axel leder från torg via överdäckning ut mot Järvafältet genom ett parkstråk. Parken är tänkt att fungera som ett enande element och binda samman förslaget centrala Tensta och Järvafältet. Torget ska fungera som den offentliga plats Tensta idag saknar, ett nytt vardagsrum. Det nya sytemet av gångvägar ska öka orienterbarheten.

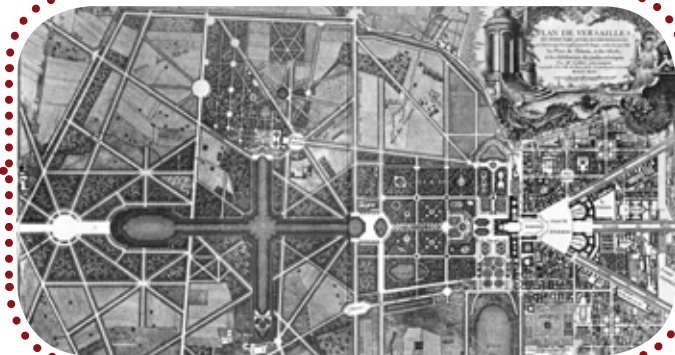
Finskor. Bildkälla: http://tildasmamma.files.wordpress.com/2009/11/img_2603.jpg 091206

Blandade skisser vardagsrum.

Träd ger rumslighet. Bildkälla: Courance, Frankrike. http://www.gardenvisit.com/assets/madge/chateau_courance_france/original/chateau_courance_france_original.jpg

Axlar ökar orienterbarhet och ger struktur. Versailles, Frankrike. Bildkälla: http://www.easypedia.gr/el/images/shared/4/4a/Plan_de_Versailles_091230

Vatten ger speglingar, Referens: Brion-Vega Cemetery av Scarpa,

JÄRVAFÄLTET

Område där E18 är på brokonstruktion

Innebandy

Vattenanläggning

Fotboll

Basket

Handboll

Pingis

Badminton

Tennis

Bef. träd

Lekplats

Terrass, överdäckning

Torg

skala 1:2000 (A3)

Ny centrumbyggnad

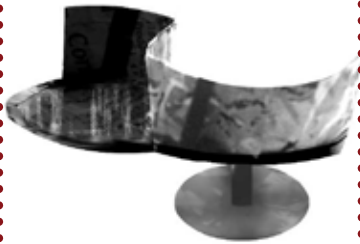
Ny centrumbyggnad

Nytt läge bef. fontän

TENSTAGÅNGEN

Ej skalenlig.

ILLUSTRATIONSPLAN

Olika sittmöbler skulle ge olika sätt att sitta på, tonårssoffa, parstolen, barnstolen till exempel. Bildkälla; modellstudier av upphittat Tenstaskräp.

Möjlig stämningsbelysning det nya torget.
Bildkälla:<http://www.epochtimes.se/pics/2009/02/09/xl/2009-02-09-xl--lunar.jpg> 091227

TV blir utomhusbio.

Bildkälla:http://www.nsb.norrkoping.se/bildarkiv/nybilder/bilder_stor/utomhusbio.jpg 091227

VARDAGSRUM

Torget ska ha samma kvaliteter som hemmets vardagsrum. Stämningsbelysning i hemmet blir storskaliga lyktor utomhus, vardagsrummets TV blir utomhusbio och den bekväma soffan flyttar ut och blir en torgmöbel.

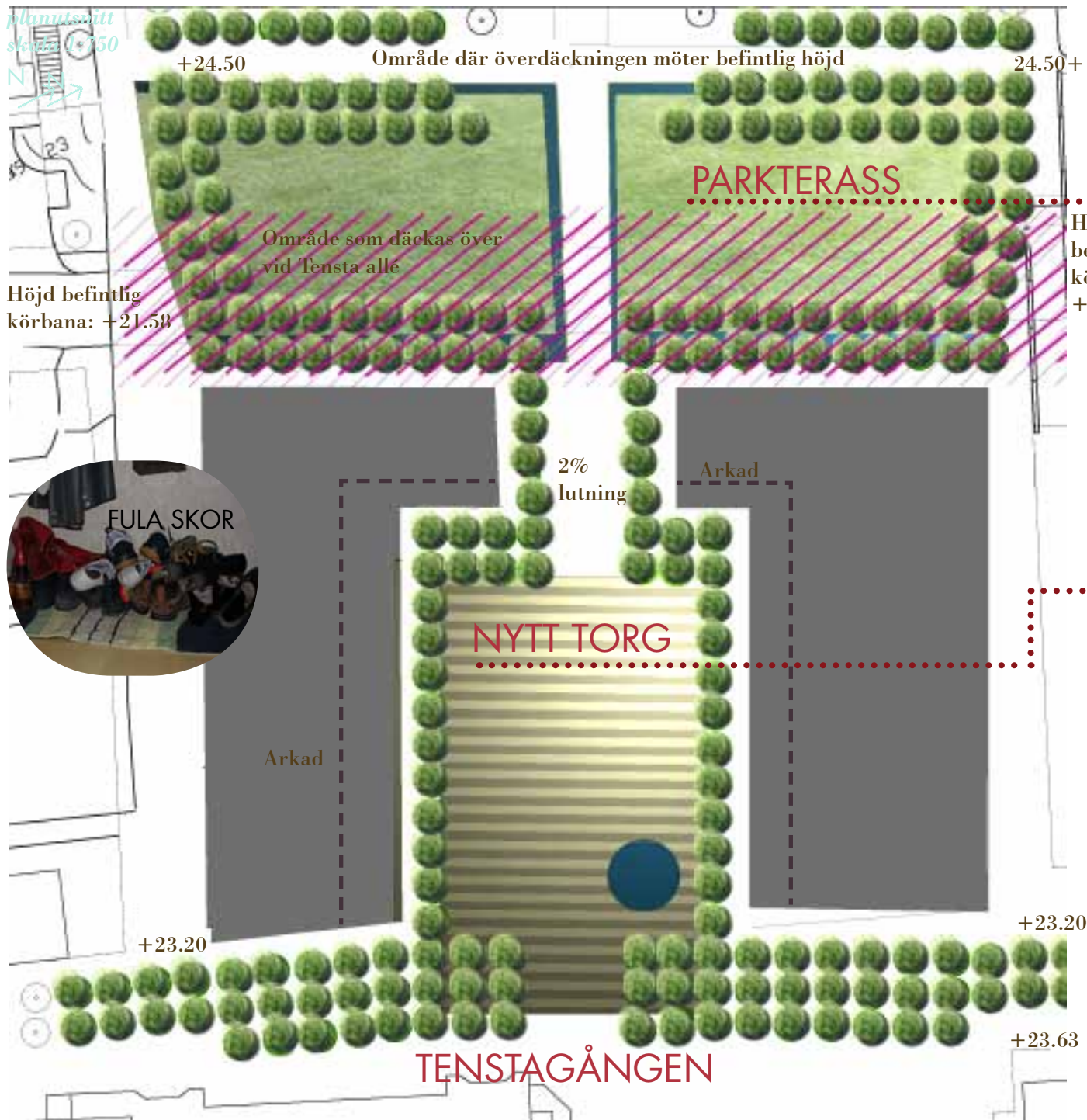

HEMTREVNAD

Bildkälla: vardagsrum från lägenhet till försäljning i Tensta, www.hemnet.se 091227

VARA
VÄLKOMMEN

Parkterrassen ger möjlig plats för uteserveringar under trädkronorna. Bildkälla: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/18/Uteservering,_Helsingborg.jpg 091227

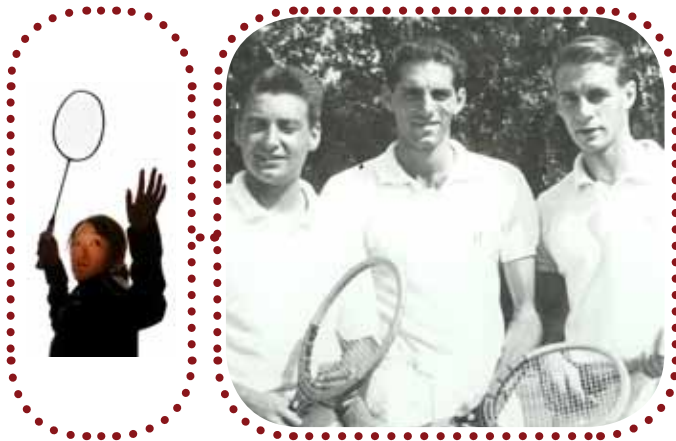
En arkad bildar väderskydd.
Foto: Elin Samuelsson, Padova, Italien

TORGET

I förslaget får Tensta ett nytt torg. Befintliga hus rivs och ersätts med nya centrumbyggnader som omgärdar en öppen flexibel torgyta. En gränsszon av trädader definierar torgets ubredning och en inskjuten arkad skapar väderskydd som gör att du kan uppleva torget utan fula skor i alla årstider.

PARKTERASSEN

Tensta allé däckas delvis över och blir den första etappen av det nya parkstråket som förbinder Tensta centrum med Järvafältet. Här finns plats för aktiviteter knutna till centrum exempelvis uteserveringar.

Gradänger blir informella sittplatser för publik.

Bildkälla: <http://www.tennisonario.com/images/emagazine/oldies.jpg> 091229 Bildkälla: <http://z.about.com/d/racquet/1/0/Y/-/-/EvaLee.jpg> 091229

Vid plats för befintlig parklek kan lek för alla årstider utvecklas. Bildkälla: <http://www.epochtimes.se/pics/2009/10/29/xl/2009-10-29-xl-lekstuga.jpg> 091227 Bildkälla: <http://www.lund.se/upload/Grundskolor/Svensh%C3%B6gsskolan/Bilder/PICT0061.JPG> 091229

ORIENTERBARHET

Från torget går en gångväg i rak axel mot Järvaältet. Stråket blir en ryggrad i parken som alla aktiviteter är orienterade ifrån. Befintliga nivåskillnader och trädplanteringar utnyttjas för att skapa mindre parkrum, med plats för lek och sport.

ORIENTERBARHET

Bef. hus

Parklek

planutsnitt skala 1:750

Alla olika rum kan inhysa olika sorters aktiviteter. Bildkälla: http://farm4.static.flickr.com/3267/2327161809_8ef2e7700c_o.jpg 091229

Ett blomrum i kontrast till sport. Bildkälla: http://farm2.static.flickr.com/1240/1054359500_ed15c30a30.jpg 091229

BASKET OCH TULPANER

I parkförslaget finns stora möjlighet att utveckla olika sorters bollplaner så att Tensta ytterligare kan stärka sin identitet som sportförort.

De olika små parkrummen ger även möjlighet till olika funktioner förutom bollplaner. Varför inte utveckla ett oväntat inslag som ett ängs- eller tulpanrum?

Den föreslagna parkstrukturen skulle successivt kunna utvecklas till en paradpark, med målsättning att få samma kvalite som fina historiska anläggningar.

Bild från Valsanzibio, Italien

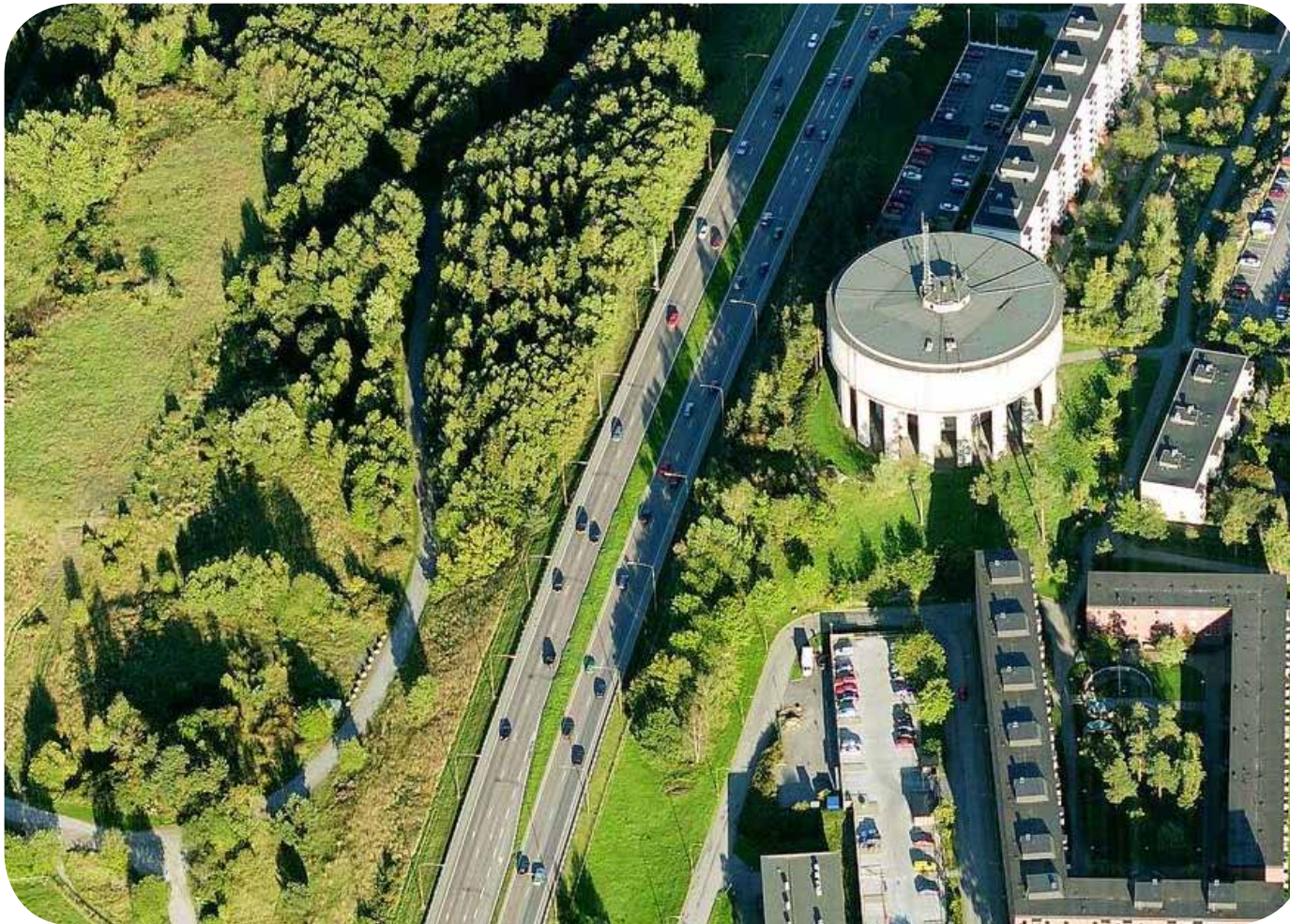
VIDARUTVECKLING

Skiss 3 eller förslaget som aldrig blev av

ATT SUSA FÖRBI ETT VATTENTORN

Vattentornet är Tenstas landmärke som syns tydligt från E18.
Bildkälla: <http://kartor.eniro.se/100102>

Det tredje förslaget som aldrig blev av utan presenteras som en enkel idéskiss. Tanken med skissen är att arbeta med den omvärldens bilden av Tensta och hur Tensta annonserar sig ut mot omvärlden som entré till Stockholm. Tydligast landmärket som syns på långt håll är vattentornet. Skissen är en bearbetning av tornet. Kanske skulle det kunna målas i en vitgnistrande färg (likt reflexfärgen som används på övergångsställ) och krönas med en ljuskrona i neon? Vattentornet skulle kunna samutnyttjas med en takterrass med vegetation och restaurang/café med strålande utsikt över hela Järvafältet? Med en positiv minnesbild av hur Tensta ser ut kanske en besökare inte känner sig lika främmande vid ett besök eller vid en mediarapportering?

SUSA FÖRBI ETT VATTENTORN
skiss 3

DISKUSSION

MÅL- OCH PROBLEMFORMULERING -en uppföljning

Ett syfte med det här arbetet har varit att fokusera på hur miljön upplevs och beskrivs utifrån en personlig synvinkel. Det har varit problematiskt att helt utgå från mina egna och vad jag har uppfattat som andra personers upplevelser, men det var just det subjektiva angreppssättet som jag ville driva till sin spets. De svårigheter som jag kan se är bland annat den slumpmässighet och godtycklighet en iakttagelse eller slutsats kan ha, ett påstående gjord till en sanning en dag hade kanske aldrig kommit upp en annan dag.

Hur kan man inventera sådana kvaliteter och svagheter i den offentliga miljön som inte inryms i en landskapsanalys, växtinventering eller befolkningsstatistik? Vilken relevans får resultatet?

Genom mina inventeringsmetoder ville jag komma åt kvaliteter och svagheter som inte skulle ha framkommit vid ett endagsbesök. Med facit i hand så tror jag att det både lyckades och misslyckades. Vissa av de slutsatser som kom fram skulle antagligen ha varit lika tydliga vid en konventionell inventering och platsanalys. Att det behövs strukturerade element för att öka orienterbarheten, att det saknas ett torg eller att befintlig arkitektur kan ses som monoton och detaljfattig till exempel.

Vissa påståenden och behov hade däremot antagligen inte kommit fram, som att man som nyanländ vill ha fina skor eller att maten är viktig för Tenstas identitet. Den största vinsten med sättet att arbeta tror jag har varit att låta processen ta tid och att göra så många platsbesök. Genom att lära känna ett område har jag förhoppningsvis större chans att möta rätt behov i upprustningsförslagen.

Att kräva tid i en yrkesvärld med höga krav på tidseffektivitet och objektivitet är kanske inte så lätt när varje timme ska vara debiterbar. En beprövad metod är tidseffektiv och inger förtroende. Ändå kvarstår frågan om man verkligen kan bedöma en miljö efter ett eller ett fåtal platsbesök?

Det borde inte vara orimligt att låta förståelsen av en plats ta tid när man ska föreslå stora ingrepp som påverkar många människor för lång tid framöver. Även om jag inte ska gå bokstavspromenader vore det kanske jag som utomstående kan få större förståelse för ett område genom att delta i en organiserad nattvandring med boenden när jag ska rita om deras närmiljö.

Hur kan man förmedla/visualisera en stämning eller upplevelse?

Examensarbetet var från början tänkt att enbart presenteras som film innehållande process och förslag. För att beskriva sublima kvaliteter och berätta en plats dolda historia tyckte jag att filmmediet skulle vara lämpligt. Jag tänkte att film i större utsträckning än en perspektivbild skulle komma närmare hur man faktiskt upplever en miljö på plats genom sina rörliga bilder och ljud.

Jag tror att man med stillbilder och text kan komma åt upplevelser eller sublima kvaliteter. När man gör en bild så ställs man inför olika val som påverkar slutprodukten. Vilket väder är det på bilden? Vilka är ljusförhållanden? Syns människor eller är det ödslig? Är det vinter eller sommar? Hur är perspektivet, är det klaustrofobiskt eller öppet? Det är alla exempel på olika val som medvetet eller omedvetet påverkar vilken stämning som bilden förmedlar.

Kan ett förslag med utgångspunkt från den egna upplevelsen bli för personligt och förlora kvaliteter som är allmängiltiga?

Det finns bra sätt att beskriva målpunkter, rörelsemönster, solstudier och befintlig vegetation. Slutsatser som inger förtroende. Men när en komplex miljö förenklas i för stor utsträckning finns det en risk att beskrivningen blir så generell att det kan gälla vilken plats som helst. Förhoppningsvis behöver det inte finnas en motsägelser mellan att både söka efter det svårsmåttbara, de upplevda kvaliteter och att ta hänsyn till var bästa solplatsen är eller vilka av träderna som är värda att bevara. Jag vet inte om jag hade kommit fram till samma upprustningsförslag i Tensta om jag hade rest dit en gång med måttpinne, karta och vegetationskarta.

Slutresultaten är en blandning av det som kommit fram under inventeringsskedet och egna ståndpunkter eller estetiska val som inte går att motivera. Jag är påverkad av min tids ideal, min bakgrund och estetik. Jag har redovisat tre olika upprustningsförslag. En annan person skulle komma fram till en mängd andra förslag på vad som skulle vara det optimala sättet att upprusta Tensta torg även med samma slutsatser att utgå ifrån.

KRITIK OCH REFLEKTION -upprustningsförslagen

Mitt mål var att komma fram till konkreta upprustningsförslag för Tensta. Jag har i arbetet presenterat tre förslag som innebär olika stora ingrepp i den befintliga miljön.

Under processen med det första förslaget framkom att trafiksepareringen innebar problem av större strukturell karaktär för Tensta. "I skuggan av Tensta" innehåller inga förslag till förändringar av dessa utan är bara ett tillägg. Kritiken blir då att förslaget inte innebär en tillräckligt stor förändring. Å andra sidan var det var intressant att visa hur man med hjälp av relativt små medel kan rusta upp centrum.

Det andra förslaget, "Vardag" är en stor parkanläggning. Förslaget kräver en hög skötsel, särskilt i en framtida utveckling mot paradpark. Den yttre miljön i Tensta är eftersatt idag och skötselnivån upplevs som betydligt lägre än i andra förortsområden till exempel Hammarbysjöstad. Jag tycker att man mot bakgrund av det borde unna Tensta en park med planteringar och ytor som kräver stor omvårdnad. Ett högt krav på skötsel innebär många arbetstillfällen, ett framtida utflyktsmål och en signal till invånarna i Tensta att Stockholm Stad satsar på deras boendemiljö. Förslaget hämtar delvis inspiration från barockparkens formspråk. Den storskaliga bebyggelsen kräver storskaliga tag och det kändes då naturligt att låna referenser från landskapsarkitekturens (i mitt tycke) mest storslagna tid, barocken. Nackdelarna med en paradpark skulle kunna vara att det som egentligen saknas i Tensta är offentliga miljöer i en bra mellanskala och genom att prioritera en paradpark finns det en risk att resurser till att upprusta bostads- och skolgårdar försvinner.

Det tredje förslaget stannade på idéstadiet. Min ambition från början var att göra tre lika bearbetade förslag. Efter hand kändes det tillräckligt att presentera det sista förslaget idémässigt med en enda bild.

Tensta signalerar sig tydligt från motorvägen när man som bilist åker förbi på väg till Stockholm eller på resa österut mot Enköping, Västerås eller Oslo. Tensta, Rinkeby och Husby bildar symbol för förorten när man som bilist färdas

från eller till Stockholm. Flervåningshusens tornar upp sig mot Järvafädet. I förslag tre är tanken att arbeta med upplevelsen från bilen men förslaget förbättrar inga av Tenstas brister i den offentliga miljön.

SAKER SOM ALDRIG BLEV AV

Som sista steg i min inventering funderade jag på att utforska Tensta genom att sitta still på olika platser. Tanken var att använda några få utvalda offentliga rum och sätta mig i en kvart eller halvtimme för att uppleva hur de är som sittandes. Jag inventerade aldrig Tensta sittandes till stor del för att jag hade tillräckligt bra grund för att göra ett upprustningsförslag ändå.

Jag presenterade inte mina inventeringar med filmer. Tiden var för knapp och mina kunskaper visade sig vara bristfälliga så arbetet redovisas i pappersformat istället. Det finns små collagefilmer till vissa inventeringar men jag har valt att inte ta med dem som en del av slutresultatet.

När jag började examensjobbet tänkte jag att vissa inventeringar både skulle utföras i Tensta för att sedan upprepas i andra områden. Jag ville på det sättet få ett bättre grepp om vad som var specifikt med Tensta. På grund av tidsbrist så avgränsade jag inventeringjobbet till att bara innefatta Tensta. Kanske hade jag kommit fram till andra slutsatser om jag hade tillbringat mer tid på andra platser? Å andra sidan upptäckte jag under arbetes gång att ett av de största problem som Tensta har att brottas med är omvärldens bild så det kan vara skönt att Tensta i min studie får vara i sig själv nog.

REFERENSLISTA

TRYCKTA REFERENSER:

Auster P. (2004), *New York-triologin; Stad avglas, Vålnader, Det låsta rummet*, Stockholm, Norstedts Förlag, 1985,1986,1986.

Potteiger M. Puriton J. (1998), *Landscape narratives, design practices for telling stories*, USA, John Wiley & SonsInc.

Van Maanen J. (1988), *Tales of the field, on writingEthnography*, Chicago, The university of Chicago press.

ELEKTRONISKA REFERENSER:

Barn i skolor utanför Tensta, Fältet, Sveriges Radio. www.sr.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=207&artikrl=558442 Tillgänglig: 041025

Basket som integration, Fältet, Sveriges Radio. www.sr.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=207&artikrl=558442 Tillgänglig: 041025

Den vita segregationen, P1 morgon, Sveriges Radio. www.sr.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=207&artikrl=558442 Tillgänglig: 041025

Droger i Tensta, P1 morgon, Sveriges Radio. www.sr.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=207&artikrl=558442 Tillgänglig: 041025

Media styrs från Bromma, Fältet, Sveriges radio. www.sr.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=207&artikrl=558442 Tillgänglig: 041025

Segregation i förorter, Ekot, Andersson R., Sveriges Radio. www.sr.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=207&artikrl=558442 Tillgänglig: 041025

Stiftelsen Håll Sverige rent. Hemsida. www.hsr.se/documents/NY_Vartarbete/NY_Fakta/Skrappporten_09/SkrappFacit_Sthlm_2009_jfr.pdf Tillgänglig: 100104

Sverigeturkar och EU, Fältet, Sveriges Radio, www.sr.sr.se/cgi-bin/International/nyhetssidor/artikel.asp?nyheter=1&ProgramID=207&artikrl=558442 Tillgänglig: 041025

Wikipedia, flerspråkigt webbaserat uppslagsverk .www.wikipedia.se Tillgänglig: 091205

MUNTliga REFERENSER:

Vilket Tensta vill du ha? Socialdemokratiska partiet, Enbacksskolan, Tensta, Stockholm. 2004-10-04

Baksi, Kurdo, Folkbildning mot rasism. Rasism och intolerans i Sverige 2004. ABF-huset, Sveavägen Stockholm. 2004-11-09